

2084

Marko Vitas

2084

Zgodba pričujočega romana je postavljena na mesto, kjer je George Orwell končal svoj sloviti roman '1984'. Roman nas popelje prihodnost, v daljno leto 2084. Ljudje živijo v okolju, ki je nastalo, kot bi se zgodovina odvila na način, ki ga je Orwell opisal v svoji negativni utopiji. Toda *Neoboljševizem v Evraziji*, *Angsoc v Oceaniji* in kult *Razveijavijerija Jaza v Eastaziji* so leta 2084 stvar preteklosti. V kakšno jutro se zbudajo junaki romana 2084?

2084

Zgodba pričujočega romana je postavljena na mesto, kjer je George Orwell končal svoj sloviti roman '1984'. Roman nas popelje prihodnost, v daljno leto 2084. Ljudje živijo v okolju, ki je nastalo, kot bi se zgodovina odvila na način, ki ga je Orwell opisal v svoji negativni utopiji. Toda *Neoboljševizem* v *Evraciji*, *Angsoc* v *Oceaniji* in kult *Razveljavljenja Jaza* v *Eastaziji* so leta 2084 stvar preteklosti. V kakšno jutro se zbudajo junaki romana 2084?

Samozaložba

Brez predhodnega pisnega dovoljenja avtorja je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, dajanje v najem, tiskanje, kopiranje, predelava ter vezava knjige, vključno z naslovnico.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-312.9

VITAS, Marko

[Dva tisoč štiriinosemdeset]

2084 / Marko Vitas. - Borovnica : samozal., 2012

ISBN 978-961-276-541-5

263480576

Marko Vitas

2084

»Delo je plod avtorjeve domišljije. Vsaka podobnost z resničnimi dogodki in osebami je zgolj naključna.«

Radovednim, ki upajo!

1

AFRODITA

*Tvoj žar in tvoja pota so skrivnostna
mlajša sestra meseca in sonca
tvoja srce lica ima stotera,
razrvanih gnev objame tvoja svila,
mirimo se, ob pramenih zlatih tvojega vonja
najdrznejših razsvetli vrtoglava se temina,
ko čez poljane zaveje tvoja sila!*

*Zdaj milo prosim te Boginja,
razvij lepljive liste kataklizme!
Onkraj neba nadejamo tvojega se sija,
da jaz in ona,
sva ona in jaz.*

(Ian Sater)

Brzela in lebdela sva v mojem elektromobilu na magnetno levitacijo, neslišno po tirnicah, ki so držale vozilo na elektromagnetni blazini nekaj milimetrov od tal. Na betonskih stebrih sva lebdela in brzela nad polji in zelenimi travniki. Drvela sva med vrhovi dreves skozi zelene gozdove. Nekaj električnega zvena je bilo slišati le, ko je vozilo zaviralo. Po nekaj trenutkih se je avtomobil lahko zatresel in po velikanski pentlji zavil z magnetne avtoceste. V velikih zavojih križišča magnetnih cest se je vozilo samodejno nagnilo na stran, da se je čimbolj zmanjšal vpliv sredobežne sile na vozilo, ki je ves čas programiranega manevra, ki ga je izvajal centralni prometni računalnik, hkrati tudi zaviralo. Ko

so bile velike pentlje magnetnega križišča za nama, je elektromobil na ravnini zopet nekoliko pospešil in se z nekaj blagimi tresljaji samodejno vključil na regionalno magnetno cesto. Hitrost se je z nekaj več kot štiristo kilometrov na uro zmanjšala na približno dvesto kilometrov na uro, s katero poteka promet po regionalnih magnetnih cestah. Po nekaj minutah vožnje po regionalni magnetni cesti se je manever zopet ponovil, ko sva z regionalne magnetne poti zavila na lokalno magnetno cesto, kjer se je bila potovalna hitrost še dodatno zmanjšala. Vozila sva se, ali bolje rečeno lebdela, sva do zadnjega zaselka, do katerega je bila napeljana magnetna pot. Ko ni bilo več magnetne poti, se je vozilo ustavilo in zaslišal se je piskajoči šum hidravlike. Iz notranjosti vozila so se spustila gumijasta kolesa, magnetna levitacija je prenehala in elektromobil je obstal na tleh. Preklopil sem na ročno upravljanje vozila. Zagrabil sem za krmilo in dodal plin, ali bolje rečeno elektriko. Počasi sva se zapeljala med urejene kmetije zaselka, za katerim so se razprostirali nepregledni zeleni gozdovi.

»Kaj razmišljaš, dragi?« me je blago povprašala Klea in vprašanje pospremila s pogledom, ki je izdajal neskončno naklonjenost.

»Nič,« sem odvrnil.

»Nekaj že moraš misliti. Ti nikoli ničesar ne misliš,« je bila hudomušno vztrajna.

»Vprašujem se, ali so te kmetije prave ali pa je njihov starinski videz obnovljen in ali v njih še vedno prebivajo starodavni rodovi, ali pa so se v njih naselili ljudje, ki so jih zgodovinske vihere slučajno naplavile sem na rob zelenih gozdov.«

»Ne vem, dragi. Preveč razmišljaš. Saj je vseeno. Po-

membno je, da smo skupaj,« mi je, dobrohotno skozi lju-
beč nasmeh in z narejeno nejevoljnostjo na očeh in z na-
mrščenim čelom, očitajoče odvrnila.

Pogladil sem jo po kolenih. Nasmehnila se je in se me ne-
žno dotaknila po zadnji strani mojega vratu. Izza zaselka
sem zavil na kolovoz, ki je vodil mimo senožeti v notranjost
gozda. Vozil sem po gozdnih poteh, ki so se razcepljale in
se izgubljale v zelenem tkivu matere Zemlje. V vzratnem
ogledalu sem za nekaj trenutkov v daljavi zagledal elektro-
mobil. Nisem se zmenil zanj. Ko sem ocenil, da sva zado-
sti globoko v gozdu, sem zaustavil elektromobil. Šumeči
pisk hidravlike je odprl vrata, ki so se bila visoko dvignila.
Mimo naju je zavel svež vetrc in kmalu so se najine no-
snice bile napolnile s prijetnim vonjem po vlažni trohnobi.
Izstopila sva in se podala v notranjost gozda. Hodila sva
med svetlimi debli mogočnih stoletnih jelk. Izogibala sva
se praproti. Preplavil naju je mir. Kadar je Klea hodila pred
menoj, se mi je pogled izgubljal na njenem gracioznemu
stasu. Nosila je ohlapne zelene hlače z žepi na hlačnicah,
ki pa so se na mestih, kjer so njene ženstvene obline najbolj
poudarjene, tesno prilegale njenemu vitkemu životu. Njeni
gosti, nekoliko skodrani rdečkasti lasje, so ob tresenju nje-
nih korakov lahno valovili. Ob robu manjše gozdne jase sva
pod drevesnimi krošnjami razprostrla debelo tkano volne-
no odejo. Iz starinske pletene košarice, katere notranjost je
prekrivala rdeče-bela kockasta tkanina, sva vzela prigrizke,
pribor, čaše, mineralno vodo in steklenico rdečega vina.
Zrla sva drug v drugega in se hranila z opojem črnega vina.
Smejala sva se. S slepoto v očeh sem se omamljal z odse-
vom razuzdane mladosti na njenem obrazu, posejanemu

z drobnimi pegami, in se hkrati miril z vsemirjem v njenih svetlozelenkastih očeh.

»Ne, ti nisi ti, ti si iz nebes, podoba iz onega sveta,« sem zavzdihnil.

»Ššš... Kaj pa govoriš, dragi. Jaz sem vendar, tukaj in s teboj.«

Počasi z neskončno nežnostjo je pričela srebati kapljice nektarja z mojih ustnic. Krošnje stoletnih dreves so naju varovale pred sončno pripeko pozne pomladi. Poljubljala sva se neskončno dolgo, dokler ni njeno golo telo mlečno bele polti zasvetlilo na temni volneni odeji in so koprene zvezdnega prahu nad njenim mednožjem zlato zasijale. Razgaljena sva ležala pod drevesnimi krošnjami. Ponovno sva se objela. Začutil sem vso gorkoto njenega razvnetega telesa in žar bradavic njenih čvrstih, a voljnih grud. Z dlani sem se sprehodil po njenem krhkem hrbtu in kaj kmalu me je zamikalo, kot bolestnega dolgoprstneža, ki odstrinja tančico bogato založene prodajalne, da sem razmaknil vročo gorkoto blažene tkanine. Zazrl sem se v sonce, ki je s sramežljivimi žarki sijalo skozi drevesne veje. Moral sem zapreti oči, a sonce je še vedno sijalo in prediralo moje veke. Zabodel sem jo čvrsto z vso svojo moško močjo. Stok in vzdih, njeno telo se je zdrznilo v nasladi. Vsa njena mokra gorkota se je udejanila v ostrem rezilu, ki je prebilo opno dna mojih misli. Valovi plameneče strasti so pljuskali ob votlino in se hkrati povratno vračali v moje telo, ki je valovalo v topli gorkoti od temena do peta. Privila se je name in se vsa čvrsto oklenila mojega telesa. Tekala sva in se lovila pod niskimi gostimi oblaki vroče savane in dalje navkreber proti toku, vse do snežnega izvira in nazaj navzdol v pragozd

pod slap tropskega potoka. Jemala sva reko življenja, ki se je vila med skalnimi pobočji, do peščenih sipin plitvega zaliva. Njeno delo je moje življenje, a življenje je bilo moj dar. Ko sva se zopet zavedla drug drugega, da sva dvoje, sva ležala vznak na hrbtu in zrla v krošnje dreves. V njenih svetlozelenih očeh so se zrcalile sence drevesnih vej. Ljubila sva. Ljubila sva ptice na nebu. Ljubila sva bila bujno brsteče gozdno zelenje, tako močno, kot sem sam ljubil svoje otroke. Kot brate in sestre sva ljubila vse gozdne živali.

»Ali si kdaj razmišljala, kako bo, ko bomo mrtvi?« sem jo tiho vprašal.

»Ne, mi nikdar ne bomo umrli. Nas ne odnese reka življenja. Mi bomo izgoreli v ognju plameneče naslade.«

»In nikdar ne bomo zaplodili otrok?«

»Ne, nikoli. Ne na tem svetu. Na tem svetu otroci ne morejo imeti otrok,« mi je odgovorila, ne da bi me pogledala. Še naprej je zrla v krošnje dreves in v sinje nebo nad njimi.

A kmalu sva se morala vrniti na zaprašeno gozdno cesto in v bližnjem zaselku nazaj na tirnice magnetne levitacije. Na zaslon sem vtipkal njen naslov, ki je medtem prepoznavaal moje prstne odtise. Listali so se naslovi s podobnimi začetnimi imeni na katerih sem že se kdaj bil ustavil. Po nekaj trenutkih je računalnik našel Kleiin naslov in na zaslonu se je prikazal zemljevid, na katerem je bilo z rdečo puščico označeno mesto njenega prebivališča. Računalnik je še zahteval, naj ga s pritiskom na zaslon potrdim. Ko sem to storil, se je zaslišal sikajoči hidravlični piš, ki je trdno zapahnil vrata elektromobila. Takoj zatem je vozilo z električnim zvenom začelo močno pospeševati. Privilo

naju je na oblazinjena ergonomsko oblikovana sedeža in kmalu zatem sva zopet neslišno lebdela na magnetni levitaciji. Potem, ko sem Kleo pustil pred njenim bivališčem, sem se odpeljal do bližnjega nakupovalnega središča. Nakupovalni center, do katerega sem se pripeljal, je bil štirioglasta brezosebna zgradba brez oken, orjaški mastodont, opremljen z velikanskimi zasloni ob zunanjih straneh, ki se je kot nasedli kit dvigoval nad spalnim naseljem. Elektromobil je samodejno našel prosto parkirno mesto in se avtomatsko ustavil. Pred tem sem bil pobrisal zgodovino postankov, ki jih računalnik hrani, zato da ni potrebno vsakič znova vnesti celotnega naslova. Pred menoj so se samodejno odpirala drsna vrata in v obraz mi je buhnil sladkobni klimatiziran zrak nakupovalnega centra. Urno sem hodil po snažno zloščenih površinah med različnimi butiki, prodajalnami, blagovnicami in priložnostnimi restavracijami. Medtem mi je nenadoma prekrižal pot velik črni ščurek. Nagonsko je zaslutil nevarnost in se obrnil ter urno stekel nazaj proti lično urejeni restavraciji s hitro prehrano. Nekaj trenutkov zatem me je na moj osebni tablični komunikator poklicala Iza. Vzel sem elektronsko ploščo iz aktovke in pritisnil na zaslon. Prikazal se je Izin namrgodeni obraz:

»Kod hodiš tako dolgo?« me je nejevoljno povprašala.

»V nakupovalnem centru sem se ustavil. Saj veš, da ima Gaber jutri rojstni dan.«

»Ali je za nakup darila potrebno napisati poseben elaborat?« me je zajedljivo, skorajda renčeče opomnila, da sem zapravil več časa, kot mi je bil odmerjen, čeprav je bil stavek, ki ga je izgovorila, tehnično gledano pravzaprav vpra-

šanje. Nejevoljno sem se namrščil, medtem je bila Iza že prekinila zvezo. Zaslon tabličnega komunikatorja je v hipu počrnel in komunikator se je povrnil v stanje hibernacije. Stopil sem do mega-trgovine z igračami, kjer so se po policah bohотile živopisne igrače, in v ušesih sem zaslišal otroške melodijice v elektronski izvedbi in predirljivo šumenje in sikanje različnih video-igric. Na oddelku, za otroke starejše od deset let, sem vzel zbirko starinskih bojnih ladij iz začetka prejšnjega stoletja, ki jih bo moral Gaber sam sestaviti. Zatem sem v blagovnici z živili nakupil še nekaj prepotrebne špecerije. Med povratkom na parkirišče sem se ustavil še na stranišču. Ob meni je na sosednjem pisoarju uriniral neki moški nižje rasti. Bil je plešast. Le nekaj gostih črnih las mu je, podobno kot lovorov venec Cezarjevo glavo, obkrožalo plešo. Že po nekaj trenutkih se je obrnil proti meni, tako da sem lahko videl njegov napol nabrekli ud, ki ga je gnetel med prsti. Bolščal je vame s steklenimi in od blažene naslade napol upadlimi očmi ter se ob tem hkrati komaj vidno smehljajal.

»Oogh, prekleto! Glih na tebe sem čakal ves dan,« sem zaklel pri sebi in pospešil z uriniranjem, kolikor se je dalo.

Doma je bila Iza presenetljivo mirna. Hitela si je ogledovat darilo za Gabra in pospravljat živila, ki sem jih bil nakupil. Ko je opazila slike bojnih ladij na kartonski škatli, v katero je bilo zapakirano darilo za Gabra, je nejevoljno pripomnila: »Ali zares moraš prenašati svojo obsesijo na malega Gabra?«

Ničesar nisem odgovoril. Skomignil sem z rameni in se napolnil proti Gabrovi sobi. »Morda res,« sem pomislil: »Jeklo.

Prva velika vojna jekla in mesa. Zlovešča slutnja in uvod v dogodke, ki so kasneje sledili v 20. stoletju, ko je organizirana človeška nprav zadela ob dno civiliziranega obnašanja. Stari svet je bil dokončno propadel in izginil... Mogoče pa sploh ni slabo, da mali začne razmišljati o tem. Pravzaprav je lahko zelo srečen, da živi v današnjem času relativne blaginje.« Odprl sem vrata v Gabrovo sobo, kjer se je mali Gaber igral viteški turnir. Iz otroških kock si je sestavil grad in premikal plastične figurice vitezov. Igranje video-igrice in gledanje televizije sem mu strogo omejil. Bil je tako ztopljen v igro, da niti ni opazil mojega prihoda.

»Pozdravljen, sinko!«

»Živijo oči!

»Se igraš?«

»Ja.«

»In kako je bilo v šoli?«

»V redu.«

»Samo to?«

»Ja.«

»Ali si že naredil naloge za jutri?«

»Za jutri nimamo nič za nalogo,« je z veselim olajšanjem odvrnil mali Gaber.

»Kako pa to?«

»Imamo letno testiranje. Telovadili bomo in reševali nekatere teste, ki niso za oceno.«

»A tako. No, če ni so za oceno, potem jih ne rešuj preveč zares.«

Mali Gaber me je pogledal s presenečeno resnobnostjo.

»Hm, prav vsega jim ni treba vedeti, saj vendar živimo na koncu 21. stoletja,« sem pomislil. Medtem je v sobo prihla-

čala mala Besy s tiskano knjigo z živopisno pobarvanimi platnicami v rokah:

»Oči, pravljico!«

Dvignil sem jo v naročje in jo odnesel dnevno sobo, kjer sem ji prebral pravljico. Z Izo sva povečerjala. Med večerjo nisva dosti govorila. Zgodaj sem legel v posteljo.

Sedel sem globoko v kletnih prostorih. Hladni in zatohli vonj po vlagi in apnu mi je najedal kosti. Kurir mi je izročil spisek imen vojakov, ki so mi jih poslali v okrepitev. Preletel sem spisek z imeni in pomislil: »Sami izmečki in pridaniči. Poslal jih bom v mesoreznico, kjer se bodo njihove duše očistile.« Pograbil sem bakelitni telefon zelene barve s črno zalito številčnico. V slušalko sem začel kričati: »Zakaj mi pošiljate tiste, ki si drznejo vprašati!«

Nad seboj sem iz zunanosti zaslišal tuljenje sirene in brenčeče rohnenje motorja z notranjim izgorevanjem, vrtečega se pri visokih obratih, bombnika strmoglavca. Z zgornjim delom telesa sem legel na mizo. Zazrl sem se v rumene peterokrake zvezde na svojih epoletah. Tuljenje sirene in brnenje motorja je bilo vse bliže in vse bolj glasno. »To bo blizu,« sem pomislil, »Pa saj vseeno. Tudi če pade nedaleč stran, me ubije nadtlak detonacije.« V misli se mi je prikradla slika letala, obrnjenega na nos s stiliziranim železnim križcem na trupu in s črno svastiko na repu, ki je ravnokar bil izvrgel svoj smrtonosni tovor. Peklenski trušč. S stropa se je usulo nekaj prahu. Dvignil sem glavo in si oddahnil. Za menoj je na papirju, ki mi ga je bil prinesel kurir, ostala velika bela uš, ki je bila kapnila z mojih las. Dvignil sem stekleni lampijon petrolejke in vzel vilice iz svoje vojaške porcije. Nabodel sem

jo in jo scvrl nad plameni petrolejke. »Naj še ona trpi!« sem si brez kančka sramu privošljivo dejal.

Potem sem se prebudil. Iza se je nagonsko prižela k meni. Voljna toplina njenega telesa me je za nekaj časa pomirila.

Naslednji dan smo popoldne priredili rojstnodnevno zabavo za malega Gabra. Najeli smo lokal, ki se ukvarja izključno s prirejanjem zabav za otroke. Otroke je nekaj časa zabaval klovn, nato pa so jim priredili še lutkovno predstavo. Medtem smo odrasli posedali in ležerno kramljali. Potem, ko smo se vrnili domov, in ko sva otroka že pospremila v posteljo, sva obsedela ob kozarcu črnega vina in narezanem siru ter svežem kruhu. Srebala sva vino iz širokih čas na dolgih pecijih.

»Ali veš, da se Vidrihovi ločujejo?«

»Ne,« sem začudeno odvrnil, »kako pa to? Na zabavi so bili videti čisto v redu.«

»Xania mi je vse povedala. Jaki ima že nekaj let afero.«

»Kako pa je izvedela?« sem vprašal.

»Jakija ni ničesar več zanimalo, razen morda njegove službe, pa je Xania najela detektiva, ki ga je posnel z ljubico.«

»Hm, vse to se dogaja med ljudmi,« sem tiho odvrnil.

Iza je povišala glas: »Kaj pa bi bilo po tvoje bolj nenavadno in se, kar tako, ne dogaja med ljudmi?«

»Ne vem. Morda seks v troje.«

Začudeno me je pogledala. Zato sem nadaljeval: »Ali bi lahko?«

Iza je zatrepetala z vekami in usmerila pogled navzdol, kjer je bil na mizi kruh in hkrati naredila gesto, kot bi hotela pokašljati ali kot da bi se ji zaletel požirek v vina v grlu. Prešerno

sem se nasmehnil in tudi Iza se je presenetljivo hitro znašla:

»Ali misliš še z enim moškim?«

»Ne, ne, ne to bi mi bilo odvrtno odbijajoče. Mislil sem s še eno žensko.«

»No ja, morda bi preživela. Toda tista druga ženska me prav nič ne bi zanimala,« mi je skozi smeh odgovorila Iza.

Potem je v kuhinjo pritekel Gaber s svojim otroškim komunikatorjem v rokah. Predme je pomolil zaslon, na katerem je bila odprta vstopna stran nekega otroškega portala. Na zaslonu je bil upodobljen kralj s svojimi vitezi. Z mastnimi živopisnimi starinskimi črkami je pisalo: »Legenda o kralju Arturju in vitezih okrogle mize«

»Oči, a lahko?«

»Kaj je to: risanka ali knjiga?«

»Knjiga,« je po pomisleku proseče odvrnil mali Gaber.

»Če je za branje, potem naj bo, ker je ravno tvoj rojstni dan,« sem odvrnil in odtipkal številko in kodo svojega računa. Na zaslonu se je prikazala majhna peščena ura in po nekaj trenutkih se je izpisalo »Transakcija uspela«.

Zatem sem vstal od mize in se napotil proti dnevni sobi. Bil je precej naporen dan za meno. Zato sem si hotel za zaključek večera naročiti kakšen lahkotnejši holografski film. Nekaj posneto v tretji osebi. Zahtevnejši filmi se danes praviloma snemajo v prvi osebi.

»Dragi, ne pozabi. Jutri imamo družinsko terapevtko. Moraš priti prej iz službe. Moja mama se je že najavila, da bo popazila na otroke,« me je v moji nameri prekinila Iza. Napol sem se obrnil in najprej pomislil, kaj moram naslednjega dne postoriti v službi. Popraskal sem se po laseh in ji odvrnil:

»Ah, seveda, saj je res.«

Lebdel sem na magnetnih tirnicah mimo neskončnih slumov, ki so se kot krvaveča gnojna rana razprostirali okoli mesta. »Slum,« sem pomislil: »Ves svet je en sam slum.« Hotel sem bil dokončati turistični program za Rim. V elektromobilu imam še največ miru. Zazrl sem se v svojo obleko, na kateri je bila na prsih pripeta kartica na kateri je bilo natisnjeno moje ime in priimek ter logotip podjetja. Kartica mi je hkrati tudi čudežno odpirala vrata v prostore v podjetju, za katere sem bil pooblaščen. Najbolj moteče v podjetju je bilo, da se je organizacija stalno gibala po robu popolnega nereda in kaotičnosti. Delo samo ni bilo tako izčrpljujoče. Velikokrat sem že bil pomislil, da se bo vsak čas dokončno zalomilo, pa se nikdar ni. Sestavljal sem programe obiska zgodovinskih mest in besedilo, ki ga potrebujejo turistični vodiči za lažjo predstavitev te ali one znamenitosti. Mnogo težje mi je bilo sestavljati besedila za historične umetnine. Zgodovina umetnosti ni bila ravno moje področje. Toda, dokler je bilo delo dobro plačano, se nisem pritoževal. Sicer pa je vse lažno. Vse je replika. A dokler ljudje želijo gledati replike, bom imel delo in plačo, sem razmišljal. Opustošenje v jedrskih vojnah v sredini prejšnjega stoletja je bilo popolno in temeljito. Še tisto nekaj malega starin, kar jih je prestalo jedrsko uničenje, so razdejele *Neoboljševistične* revolucije, katerih divjanje je sledilo atomskim vojnjam. Potem je prišlo dramatično prikrajanje zgodovine za dnevnopolitične potrebe Ožjega biroja, ki je opravilo še s poslednjimi ostanki zgodovinskih spomenikov in umetnin. Podrli so jih z različnimi pretvezami in izgovori o nujnosti napredka, češ da se staro

mora umakniti novemu. Zgodovinske spomenike so skrbno obnovili v prvih desetletjih 21. stoletja, v obdobju gospodarskega razcveta in silovitega tehnološkega vzpona, ki je sledil zlomu *Neoliberalizma* v Evraziji in *Angsoca* v Oceaniji ter nekoliko kasneje razpadu kulta oziroma ideologije *Razveljavljenja Jaza* v Eastaziji. Kljub temu pa nikoli nisem popolnoma razumel dejstva, da so ostale temeljne znanosti praktično na ravni znanja iz prve polovice dvajsetega stoletja, na kateri temelji vsa današnja tehnologija. Voljeni politiki so, sicer iz nekoliko nejasnih razlogov in s precej nepričljivimi utemeljitvami, venomer v en glas zatrjevali, da je vlaganje v temeljne znanosti ekonomsko neupravičeno. Kadar sem razmišljal o tem, mi je vedno prišla na misel Platonova in Aristotelova kritika demokracije, ki očitno imata še danes nekaj soli. Sicer pa verodostojnost današnjih zgodovinskih spomenikov ni čisto zanesljiva. Mnogo neposrednih virov je bilo za vselej izgubljenih. Prav mogoče je slutiti, da je bilo pri obnovi spomenikov nekaj pretiravanja.

Toda ni se mi več dalo delati. Vključil sem televizijski program, a sem ga kaj kmalu tudi zaprl. Preklopil sem na splet in odprl enega izmed dnevnih časopisov. Raje sem bral. Več izveš, poleg tega pa lahko izpustiš tisto, kar te ne zanima. Tako sem preskočil izjave, afere in opise obiskov različnih politikov, obvestilo o podražitvi enote energentov in o stopnji inflacije, novice o terorističnih napadih fanatičnih ločin verskih gorečnežev in takšnih ali drugačnih političnih radikalov, komentar o multikulturnosti in o stanju človekovih pravic, pa članek o znanstvenih kolonijah na Luni. Pozornost mi je pritegnil podlistek o ikonoklazmu v srednjem

veku. »Kaj vse so bili že takrat uničili,« sem pomislil. Pred prihodom domov sem odprl še skriti direktorij, ki se prikaže le, če na zaslon odtipkaš posebno kodo, prek katerega sva si s Kleo dopisovala kratka sporočila. Klicala se nisva, če pa že, sem bil vedno jaz tisti, ki sem klical. »O neprebranih sporocil« se je izpisalo na zaslonu. »Mislim nate,« sem odtipkal in poslal sporočilo. Na zaslonu se je izrisala starodavna pisemska ovojnica, ki je ponesel bel golobček. Poletel je, postajal vse manjši, dokler ni izginil v elektronski daljavi pod zgornjim robom zaslona.

Obisk pri družinski terapeutki ni bil tako zelo utrujajoč. Ne spominjam se, kaj natančno je govorila. Odgovarjal sem samodejno in se pitijsko izmikal nedvoumnim odgovorom. Vem samo, da je neprestano ponavljala, da v najini zvezi z Izo nekaj zelo smrdi. Misli so se mi vračale na zagovor moje disertacije z naslovom:

»Stalinizem kot najvišja stopnja v razvoju socializma«. Disertacijo sem ubranil z odliko *Summa cum laude*. Moj ekspoze je bil sprejet z velikim odobravanjem, malo dane z ovacijami.

Ob povratku domov je, ravno ko sem stopil skozi vhodna vrata, zacingljjal moj osebni komunikator. Odprl sem elektronsko pošto, ki je vsebovala kratko, suhoparno sporočilo:

Spoštovan g. dr. Ian Sater,

Vljudno te vabimo na sestanek, ki bo jutri ob 17.00, na IV. Osnovni soli. V kolikor se sestanka ne moreš udeležiti, te

lepo prosimo, da predlagaš termin, ki ti bolj ustreza.

Lep pozdrav,

Pritisnil sem na ikono s sličico ključa, ki je označevala elektronski podpis. Prikazal se je šolski žig in podpis:

*Mag. Peter Klun, dipl. ped.
Ravnatelj*

Stopil sem v Gabrovo sobo: »Gaber, ali si danes kaj takega ušpičil v šoli?«

Gaber je skomignil z rameni in mirno odgovoril: »Nič.«

»Prav zares nič?«

»Ne, nič.«

»Hm... Pa ne glej preveč televizije.«

»Ne bom.«

Naslednji dan sem se ob navedeni uri odpravil v šolo, ki jo je obiskoval Gaber. V preddverju šolskega poslopja sem začutil vonj po čajni menzi. Na stenah so bili razobešeni likovni izdelki otrok in lični plakati, namenjeni pouku, ter velik zaslon, na katerem so se predvajale poučne vsebine. Bil sem nekoliko zgoden. Zato sem moral počakati pred vrati ravnateljjeve pisarne. Sedel sem in odprl spletni časopis. Še prej pa sem odprl skriti direktorij. »0 neprebranih sporočil« se je izpisalo na zaslonu.

»Dober dan!« me je prekinil ravnatelj, ki je prišel v spremstvu nekega visokega, črnolasega, elegantno oblečenega moškega na začetku štiridesetih let.

»Dober dan,« sem odvrnil.

»Z menoj je gospod dr. Vlado Fon iz Ministrstva za šolstvo.«

»Dober dan!«

Rokovali smo se. Neznanec je bil videti dobro razpoložen in spričo njegovega urejenega videza se je v mojo notranjost prikradel nekakšen nedoločen občutek osramočenosti. Ravnatelj je medtem rahlo sključen odpiral svojo pisarno. Avtomatska ključavnica je že bila zaznala prisotnost njegove kartice. Ravnatelj je bil človek srednjih let. Imel je nekoliko daljše črne, nazaj počesane lase, ki so bili v pramenih že znatno osiveli. Nad čelom pa je že postajal nekoliko plešast.

»Sedite,« nas je povabil k mizici, namenjeni manjšim sestankom.

»Dr. Fon, prosim.«

»Dr. Sater, po besedah mag. Kluna je tvoj sin vzoren učenec,« ko je to izgovoril je odvrnil pogled od mene in pomenljivo premeril ravnatelja, ki je medtem z nekoliko otožno zaskrbljenostjo zrl predse in si komaj vidno prikimaval:

»Da, tako je. Gaber je skorajda vzoren učenec. Morda nekoliko preveč živahen, zaradi česar ima manjše težave s pomanjkanjem pozornosti.« Med govorjenjem je izmenjaje resnobno gledal zdaj vame, zdaj v obiskovalca z Ministrstva za šolstvo. Ravnateljevemu pritrditvam je sledilo nekaj trenutkov tišine, ki jo je prekinil obiskovalec z Ministrstva za šolstvo:

»Težava je nastala, ker je tvoj sin na državnih testih dosegel precej podpovprečne rezultate, kot bi jih pričakovali glede na učni uspeh.«

Molčal sem. Zato je človek z Ministrstva nadaljeval:

»Glej, tvojega sina zagotovo čaka svetla prihodnost. Morda

ne bo ravno Einstein ali Newton. Toda zagotovo se mu obe-
ta njemu primerna poklicna prihodnost. Lahko si bo uredil
udobno življenje. A moral mu boš povedati, da se je potreb-
no na državnih testih nekoliko bolj potruditi, saj ga bomo le
tako lahko, glede na njegove sposobnosti in nadarjenosti
in morebitne slabosti, pravilno usmerjali skozi izobraževalni
proces.« Obiskovalec z Ministrstva je imel prekrižane prste
na rokah, kot bi hotel moliti. Ko je izgovarjal besede, je tako
prekrižane dlani dvigal in spuščal z mize, da bi podkrepil
izrečene besede.

»Pa saj to lahko stori že njegov razredni učitelj,« sem odvrnil.
»Kje pa!« je v pogovor posegel ravnatelj, »naši razredi so
prenatrpani. Kje pa se more učitelj ob tolikšnem številu
učencev ukvarjati z vsakim posebej.«

»In zato imamo na Ministrstvu za šolstvo posebej usposo-
bljeno osebje, ki lahko obdela tako obilico podatkov,« je
obiskovalec dopolnil ravnatelja.

»No, pa saj je tu še učni uspeh,« sem odgovoril.

»Ne gre samo za učni uspeh,« je obiskovalec, kot bi hotel
odkimati, zaokrožil z glavo in takoj za tem nadaljeval, »tu
so še čustvena inteligenca, socialne spretnosti ter, seveda
vedenjski vzorci.«

Spoznal sem, da pogovor ne vodi nikamor. Zavedel sem se
svojega mučnega položaja, ki mi je začel močno presedati.
Zato sem z narejeno zaskrbljenostjo prikimal. Ravnatelj in
obiskovalec z Ministrstva sta si oddahnila in se zadovoljno
naslonila nazaj na svojih pisarniških stoli. Poslovil sem se,
in ko sem zapuščal pisarno, mi je obiskovalec z Ministrstva
pomirjajoče pokimal:

»Gospod Sater. Pogovori se s sinom.«

Ko sem prišel domov, je Iza pripravljala večerjo.

»Kako je bilo v šoli?« me je vprašala in za trenutek izpustila iz rok posodo in kuhalnico.

»Mali Gaber je naredil nekoliko slabše rezultate na državnem testiranju, kot bi jih pričakovali glede na učni uspeh.«

»Ali mu boš kaj rekel?«

»Ne. Nič mu ne bom rekel.«

Iza je ostala tiho in zaskrbljeno zamajala z glavo.

Naslednji dan sem se vračal iz službe. Lebdel sem na tirnicah magnetne ceste. Neskončno barakarsko naselje se je razprostiralo pod menoj. Zadremal sem. Pot do doma sem poznal že tako dobro, da sem lahko že po tresljajih elektromobila in po silah v zavojih, v dremavici določil mesto, kje se nahajam in koliko poti je še preostalo do doma. V sanjah sem popotoval skozi jeklene nevihte po širnih poljih zrelega žita. Za seboj sem puščal nasedle, obnemogle ali uničene oklepne pošasti, ki so kot črna kužna znamenja opominjala na prisotnost človeške civilizacije, in do kosti ožgana človeška trupla tistih, ki jim ni uspelo. Prebudil sem se ravno takrat, ko se je na zaslonu elektromobila predvajala reklama za otroško hrano. Reklama je prikazovala nekoliko debelušnega otroka, ki z zadovoljnim nasmehom zajema pripravljeno hrano, ki je bila predmet oglasnega sporočila.

Prišel sem domov. Odložil sem plašč. V dnevni sobi sem naskrivaj preveril vsebino skritega direktorija. »Imate 0 neprebranih sporočil«

»Kleo bom moral poklicati ali pa ji napisati daljše pismo,« sem pomislil.

Odložil sem komunikator. V dnevno sobo je iz kuhinje ravno bila stopila Iza:

»Ali si poklical servis za pomivalni stroj?«

»Zakaj moram vedno jaz poklicati servis? Lahko bi ga poklicala tudi ti!« sem se zadr.

»Buu, danes smo pa razdraženi,« je odvrnila Iza in ob tem dvignila obrvi, na široko razprla oči ter hkrati naredila začuden obraz, kot bi hotela izgovoriti dolgi o. Ni dosti manjkalo, da bi začel neartikulirano kričati. V tistem trenutku sem začutil neustavljivo željo, da bi Izo oklofotal do onemoglosti. Toda Iza se je že bila vrnila v kuhinjo.

Naslednji dan sem se med službenim časom odločil, da pokličem Kleo. Medtem, ko se je na zaslonu vrtela neka-kšna starinska številčnica, ki je kličočemu dala vedeti, da komunikator išče povezavo, sem nestrpnost čakal. Na ozadju zaslona se je hkrati prikazala Kleina fotografija. Toda kmalu me je iz zaslona v obraz udaril zajeten simbol komunikatorja črne barve, ki je bil prekrižan z rdečim križem v obliki črke X. »Ni sprejeto« se je izpisalo pod simbolom zaslona. »Morda je na kakšnem sestanku,« sem pomislil. Toda simbol prekrižanega komunikatorja me je vsakič znova in znova zabodel z zaslona, ko sem poizkušal priklicati Kleo. Ne vem, vsaj desetkrat sem jo moral klicati, preden sem spoznal, da je ne bom priklical. Zato sem se odločil, da ji napišem pismo.

Draga Klea,

Ze več dni ti posiljam sporočila, na katera ne odgovarjas.

Srce mi divja in trpece v teh neskončnih trenutkih negotovo-

sti. Odgovori mi vsaj s piko, ali pa mi posli katerikoli drugi znak. Rad bi samo vedel da si, in da nekje obstajas.

Iz kaluze sramu je na livadi Olimpa vzknila naša vrtnica rdeca. Stari Grki so poznali ljubezen in učenost. Toda nismo stari Grki in čas je neizprosno biric spomina. A Bog in ljubezen vedno najdejo pot. Prosim te, podari mi nasmeh. Vrni mi edino sonce.

Vem, naša ljubezen ni popolna. Ne morem ti podariti vsega, kar bi ti moral. Toda tako si hotela. Zelela si uspeh in to razumem in upostevam. A če si si vmes premislila in bi si zelela se tesnejšega objema, vedi, da sem se pripravil lociti od zene in otrok in ob tebi iskati veselje do življenja.

Ljubim te, tvoj lan

Že sem hotel poslati sporočilo, a sem si zadnji trenutek premislil: »Posnel se bom.« Z zaslona v zaslon sem bral že napisano pismo. Preden sem poslal posneto video sporočilce, sem si ga še enkrat predvajal. »Nekam skrušeno delujem,« sem pomislil. Hotel sem se še enkrat posneti, a sem si premislil: »Naj bo tako, kot je.« Dotaknil sem se mesta na zaslonu, kjer je bila narisana zelena puščica. Prikazal se je bel elektronski golobček, ki je zaplahutal s krili. V kljunčku je nosil črn, na robovih preluknjan filmski trak. Zatem je poletel in zaokrožil preko zaslona ter po nekaj trenutkih izginil v simulirani elektronski daljavi pod zgornjim robom zaslona.

Klea tudi tokrat ni odgovorila na moje video sporočilo. Minilo je nekaj tednov in nekega dne sem jo v središču mesta prepoznal. Od zadaj sem se ji približal, jo zagrabil za nadlaket in jo dobesedno odvedel v najbližjo kavarno. Sedla sva. »Klea, kaj ti je, da ne odgovarjaš na moja sporočila?«

»Nič. Nisem ti povedala vsega o sebi. Veš, da sem odrasla v zelo revni družini propadlega podjetnika na robu sluma. Nisem imela dovolj denarja za študij. Zato sem se zaposlila na neki agenciji kot hostesa. Potem sem se navezala na nekega moškega. Bila sem srečna in preskrbljena. Toda kmalu so ga grdo pretepli in nikdar več ga nisem videla.« Klei so medtem polzele solze po licih. Med hlipanjem, ki jo je dušilo, mi je na hitro dejala:

»Zdaj so spet tu... Ljubim te! Pazi nase!«

Klea je si je z dlanmi obrisala solze in nenadoma sunkovito vstala ter se s hitrimi koraki namenila proti izhodu. Gostje v kavarni v bližini najine mize so se osuplo ozirali, zdaj proti meni, zdaj proti odhajajoči Klei. Neprikrito, nekateri celo z odprtimi usti, so izražali začudenje. Nisem se zmenil zanje. Globoko v sebi sem slutil, da Klee ne bom več videl. Sedel sem kot pribit na lesenem kavarniškem stolu.

»Štipealisti na univerzi? Ne, to ni mogoče v drugi polovici 21. stoletja. Med pripravljanjem disertacije sem nekje izkopal, da se je v času poslednjih trzajev *Neoboljševizma* uporabljal ponarodeli izraz »štipealist« za sodelavca *Nravstvene milice*. Uporabljali so ga vsi, tako člani Partije kot tudi policisti in navadna raja. Naloga *Nravstvene policije* je bila predvsem miselni nadzor članov partije, hkrati pa skrbeti za krepost širokih ljudskih množic. Toda dejansko pa je v skladu z doktrino dvomišljenja šlo predvsem za siste-

matsko namerno vzbujanje občutka sramu, krivde in nezadovoljstva. Medtem je prišel natakar. Naročil sem dvojno merico viskija. Zvrnil sem jo na dušek in požirek poplaknil z vodo. Napotil sem se proti stranišču in mimogrede ob točilnem pultu poravnal zapitek. Med uriniranjem me je z zaslona nad pisoarjem v obraz zbodla reklama za šampon proti izpadanju las. Za nekaj trenutkov sem pozabil na Kleo. Pomislil sem: »Ne vem, zakaj toliko propagirajo različne vodice, šampone in druge pripomočke proti izpadanju las, ko pa vendar med ljudmi velja nekakšno prepričanje, da so plešasti moški ognjevitejši ljubimci?« Kaj kmalu sem zopet pomislil na Kleo. Opotekal sem se po ulicah v središču mesta. Pozornost mi je pritegnila med nebotičnike stisnjena cerkev, sezidana v pravilnih ostrih izčiščenih geometrijskih linijah. Odločil sem se, da vstopim. Nad vrati je gorel neonski napis: »*Cerkev Jezusovega pricanja resnice*« in tik pod napisom so se na velikem zaslonu izpisovali odlomki iz Evangelija. Ravno ko sem vstopal, se je na zaslonu prikazal napis, ki je počasi potoval od desne proti levi: »*Ne potrebujejo zdravnika zdravi, ampak bolni.*« (Mt. 9.12). Notranjost cerkve bi na prvi pogled delovala kot preddverje poslovne nebotičnika, če ne bi bilo na stranskih stenah zaslonov, na katerih so se prikazovale slike umetnin z nabožno vsebino. Večino slik, ali bolje rečeno replik, sem poznal iz turističnih brošur, ki sem jih pripravljal v službi. »Premožna ločina,« sem pomislil. Sedel sem in razmišljal. Za silo sem se pomiril. Kaj kmalu je do mene, skorajda neslišno, pristopil moški. Po njegovem videzu sodeč sem menil, da je moral biti na koncu srednjih let. Imel je popolnoma, sive skorajda bele lase. Njegove modre oči so bile videti posivele. Oble-

čen je bil v črno obleko, katere suknjič z ruskim ovratnikom je deloval kot tunika zaradi temno vijoličnih vzorcev, ki so se vili po prednji strani obleke.

»Dober dan,« sem ogovoril pastorka.

»Hvaljen Jezus. Lepo, da si nas obiskal.«

Rokovala sva se.

»Ja, hotel sem vprašati, kdaj imate naslednjo liturgijo?«

»Prosim?« se je začudil duhovnik.

»Mislim, ob kateri uri imate naslednji obred, servis ali kar koli?«

»Pri nas nimamo obredov. Nekdaj, pred dobo *Neoboljševizma*, je menda zares obstajal nekakšen obred, med katerim so verni kristjani delili kruh in vino, simbola obilja, radosti in življenja. Mi samo beremo. Evangelij je edino, kar nam je preostalo.

»Ja, *Neoboljševizem* se je zares čutil dovolj močnega, da je uničil, odpravil ter izbrisal spomin na krščanstvo in druga velika verstva. Podobno je bilo v Oceaniji in v Eastaziji. Pravzaprav je Islam edina velika organizirana religija, ki se je ohranila,« sem pripomnil.

»In neobvladljivo nezadržno se širi med množicami, predvsem med navadno rajo po slumih,« me je dopolnil prečastiti in ob tem zaskrbljeno priprl veke in dvignil brado.

»Morda je prav Islam vera prihodnosti,« sem zamajal z glavo in v isti sapi nadaljeval. »V Starem Rimu si v času Jezusovega križanja najbrž nihče ni predstavljal, da bo krščanstvo nekoč državno predpisana religija.«

»Morda res,« je odvrnil duhovnik in po kratkem predahu nadaljeval, »pa saj vseeno. Nobena oblast ne upošteva Kristusa kot kralja.«

»Kristus vendar ni bil kralj!«

»Bil, bil... Jezus Kristus je kralj v nebesih! Obstaja hierarhija med zakoni v nebesih in zakoni v stvarstvu in ti bi morali biti usklajeni,« je dejal duhovnik, in ko je izgovarjal svoje besede, je hkrati namrščeno gledal skozi okno in zrl na steklena pročelja nebotičnikov, ki so obdajala cerkev. Po kratkem predahu je nadaljeval:

»Ali uzakonijo tiranijo ali dekadenco, izid je vedno enak, večno vračanje enakega.«

»Ja, zares ne vladajo po postavi. Nikogar ne zanima, da bi hodil za Kristusom in postavil vprašanje,« sem mirno pripomnil.

»Seveda jih ne zanima, njih vodi Satan!« me je z zvišanim tonom in z na široko razprtimi očmi, skorajda nekoliko posiljeno, dopolnil duhovnik.

Potem je pritisnil na gumb ob zaslonu, vgrajenem v poševno klop pred menoj, ki je hkrati služila tudi kot naslonjalo za sedišča v vrsti pred menoj. Po nekaj trenutkih se je na zaslonu prikazal, na lično oblikovanem ozadju, naslov: »Sveto pismo«. Na hitro sem polistal s pomočjo preproste tipkovnice ob zaslonu. Besedilo je bežalo pred menoj in prikazovale ter izginjale so ilustrirane nabožne podobice na zaslonu.

»Beri!« mi je velel prečastiti.

Toda na zaslonu se je nenadoma pojavila obilica kontrolnih znakov, zaradi česar je postalo besedilo na zaslonu popolnoma nečitljivo.

»Oh, zopet nagaja,« je skorajda zaklel duhovnik in se ob tem hkrati zazrl v strop, »ves čas imamo težave z računalnikom. To je zares prava nadloga. Pridi ob sedmih. Takrat skupaj beremo.«

Poslovila sva se. Duhovnik se je očitno namenil po svoj osebni komunikator. Jaz pa ven iz svetišča. Domov.

Ko sem ob vrnitvi domov odložil plašč, sem opazil, da visi na obešalniku popolnoma enaka ruta, kot jo je nosila Klea. »Hm, Iza in Klea imata podoben okus. Kdo bi si mislil. Bo že nekaj na tem, da si izbiramo partnerje po njihovem izrazu,« sem pomislil. Tisti večer z Izo skorajda nisva spregovorila. Potem, ko sva pospremila otroka v posteljo, sem se takoj priklopil na splet. »Nekaj ni v redu. Nekaj je z zgodovino zelo narobe,« sem razmišljal. Nemudoma sem poiskal objavo, ki mi je bila služila kot ena izmed temeljnih referenc v moji disertaciji:

Emanuel Goldstein: Teorija in Praksa Oligarhičnega Kolektivizma; V: George Orwell: 1984; Historical Press; London, Oceania, pp. 139-159, 2024. 150 Kb pdf (600.00 Eur)

Zaradi neprestanega brisanja in prikrajanja zgodovine v Oceaniji se za omenjenega avtorja še danes ne ve, ali je ta dejansko sploh obstajal. Tako da je avtorstvo članka še vedno popolna neznanka. Začel sem ponovno brati:

»Vseskozi zapisani čas, in morda od konca neolitika, so bile na svetu tri vrste ljudi, Visoki, Srednji in Nizki. ...«

Omenjeni sestavek sem na dušek ponovno prebral. »Hm, prekleto, pa to je vendar partijski program, preslikan in izdelan za potrebe agenturnega delovanja!« se mi je posvetilo. »Moral bom še veliko delati in iskati,« sem pomislil.

Nekaj časa sem še vročično brskal po spletu. Ker nisem

našel več ničesar uporabnega, sem se odpravil v posteljo. Iza je bila že davno zaspala. Tisto noč sem sanjal. Sanjal sem, da hodim med gomilami nakopičenih golih trupel. Sanjal sem vojaške obveščevalce, ki so vse vneto snemali. Sanjal sem maršala, ki nas je vodil med gomilami skeletov in trupel. Na koncu ogledne poti se je maršal obrnil proti nam. Zakrilil je z rokami v višini pasu, z dlanmi obrnjenimi navzgor in z narejeno začudenim izrazom na obrazu dejal: »To bi morali videti Cerkvenci. Kje je zdaj njihov Bog?«

Začel sem kričati: »Jaz sem vendar na pravi strani!«

»Ne bodi tako prepričan,« mi je odgovorila lobanja, pokrita z jetniško čepico, ki je ležala na tleh ob eni izmed gomil skeletov in mrličev, »razmišljaj, imaš razum. Bori se!«

Pred očmi se mi je začelo temniti. Toda prebudil sem se. Bolničarji so me, kot beli angeli usode, trepljali po licih dokler, nisem prišel k zavesti. Hotel sem tuliti, kričati: »Kaj naj mislim, če pa ničesar ne vem!« A bržkone sem iz sebe spravil samo grgrajoče mrmranje. V snu sem moral kriliti z rokami in udarjati okoli sebe. Iza se, kljub temu, ni prebudila. Še naprej je trdno spala poleg mene.

2

ČRNI PAJČOLAN

»Lažnivec sem!«

*Besede, črke, številke in enačbe,
bojevnika brez oklepa, truden sen
votlih demonov orgija se spleta.*

Čemu? Mar res?

*V trn ujel se je črn pajčolan
od lesketa gorskega jezera sem zaslepljen.
»Oj, zlomi se hudičevega debela stržen!«*

(Ian Sater)

Politika je intelektualna prostitucija.

(Friedrich Nietzsche)

Kot vročičen, napol blazen, umsko hrom sifilitičen bolnik sem ponovno vneto iskal po spletu in po plačljivih bazah podatkov, ki sem jih uporabljal za službene namene. Brskal in bral sem med popoldnevi, ob večerih, ob nedeljah. Vsak trenutek prostega časa sem izkoristil za branje in iskanje po literaturi. »Hm,« sem pomislil, »če so *Dobri Ata* v Evraziji, *Veliki Brat* v Oceaniji in *Lotusova Družina* v Eastaziji, nekako preživeli zlom socializma in so se samo potuhnili, potem so morali obstajati že prej v zgodovini. Zgodovina je velika otroška sestavljanica. Ogromen mozaik, ki ga nikdar ne sestaviš do konca. Moral bom iskati drugače.« Začel sem vnašati skozi osebni komunikator:

»Francoska in druge mescanske revolucije« »Isci«
»Sveta inkvizicija« »Isci«
»Rekonkvista« »Isci«
»Unicenje templarskega viteskega reda« »Isci«
»Srednjeveske herezie« »Isci«
»Krizarske vojne« »Isci«
»Frankovska drzava« »Isci«
»Bizantinska osvajanja« »Isci«
»Milanski edikt in Niceiski koncil« »Isci«
»Zgodnje krscanske locine« »Isci«

Elektroni in fotoni so kot ponorele mravlje nosili delčke informacij po spletu in po moji glavi. »Izluščiti moram zrno od plev v tej obilici podatkov... « sem si dopovedoval.

»Zdaj pa dovolj te neumnosti!« me je predramila Iza. Začuden sem se ozrl nazaj:

»A je kaj narobe?«

»Ali se ti sploh zavedaš, da imaš družino, otroke?«

»Ja in?«

»Potem pa ne moreš vse dni posedati pred zaslonom!«

»Veš kaj, tudi če imam družino, se mi ni potrebno odreči vseživljenjskemu učenju, izobraževanju in osebnostnemu razvoju!« sem ji zabrusil nazaj.

Iza me je še naprej zviška neprizadeto gledala: »Egoist! Sebičnež!«

Še bolj začuden sem zrl vanjo, vendar se Iza ni dala motiti in je nadaljevala s še bolj ošabnim tonom:

»Tvoj osebni razvoj me prav malo briga. Imaš družino. Tudi mi te potrebujemo. Zato si boš vzela čas. Hočem, da nas pelješ na morje,« je bila neizprosna Iza.

»Kam na morje?«

»V Južno Makedonijo. Tja, kjer smo se spoznali. Se spominjaš?«

»Lahko gremo že to nedeljo. Do tja je samo tri ure vožnje, če ne bo zapletov v prometu,« sem veselo odvrnil in pomislil, »kakšen dan kopanja in poležavanja na soncu se mi bo zagotovo prilegel.«

»Ne, ne, dragi moj. Gremo vsaj za en teden.«

»Hm, ne vem. Moram se dogovoriti v službi. Ne vem, če lahko kar tako grem. Utegnejo me pogrešati.«

»O, lahko, lahko. Drugače je med nami konec. Zapomni si, kaj ti pravim.«

Ni mi preostalo drugega, kot da sem skrušeno prikimal.

V službi sem si nekako uspel izposlovati dopust. V podjetju so mi kolegi velikodušno svetovali glede rezervacije apartmaja. Preko spleta sem si ogledal zemljevide Egejske obale. »Hm, lahko se bom še razgledal naokoli, če je tam v bližini kakšna zgodovinska znamenitost, ki je vredna ogleda, da bi morda potem tja lahko vodili turiste,« sem velikodušno razmišljal.

Neslišno smo lebdeli na tirnicah magnetne ceste. Z veliko hitrostjo smo za seboj puščali mesta, polja in gozdove in velikanske reklamne zaslone, raztresene ob poti, ki so bili zavoljo velike hitrosti prometa na precejšnji oddaljenosti od magnetne ceste. Oglasni monitorji so se kot orjaški osamelci, dvigali nad pokrajini, ki so brzele mimo nas.

»Ah, ta barakarska naselja, vedno več jih je in zdi se mi, da so vedno večja. Ali ni grozno videti, v kakšnih razmerah živi-

jo ljudje. Pogled nanje me zares užalosti in potre,« je dejala Iza, ravno ko smo se vozili mimo predmestja enega izmed vele mest ob poti.

»Ja, prav zares. Tudi meni se zdi tako,« sem odvrnil.

»Saj to ne more biti tako. Ali se zares ne da nič narediti?«

»Je že tako. Skozi vso zgodovino so se ljudstva in narodi vedno preseljevali in mešali. To je nekaj najbolj naravnega. Tega ne moreš preprečiti.«

»Ampak, globoko v sebi čutim, da so slumi tudi posledica naše sebičnosti.«

»Tudi,« sem mirno pritr dil.

»Človeški pohlep je zares neizmeren. Če bi si razdelili dobrine, ki jih ustvarimo, bi bilo za vse ljudi dovolj. Nekaj je potrebno storiti.«

»Ni tako preprosto, Iza. Dobrin ne moreš kar tako enostavno deliti. Lačnega moraš naučiti loviti ribe. Drugače bi, bržkone, vsi končali v revščini. Srednji bi bili potem še manj produktivni in ustvarjalni. Revščina bi bila potem še večja in tako naprej v spiralo negativne povratne vezi. Visoki pa bi se medtem popolnoma prepustili dekadenci in tiranija bi se vrnila. Sicer pa večina teh siromašnih naselij izvira še iz časov zloma *Neoboljševizma*. To smo podedovali. Tik pred zlomom socializma, je demografska eksplozija na ozemlju, če si predstavljaš, približni četverokotnik: Tanger, Brazzaville, Darwin in Hong Kong, za katerega so se vse tri superdržave, navidezno, a hkrati dejansko, srdito bojevale, povzročila neobvladljive razmere, tako da so stroški bojevanja in vzdrževanja oblasti na omenjenih ozemljih daleč presegli korist, ki so jo pridobili s črpanjem naravnih surovin in suženjskega dela kulijev. Slednji so postali, zaradi avtomati-

zacije proizvodnje, povsem nepotrebni, zaposljivi morda le še v servisnih dejavnostih. To je resno ogrozilo ekonomije Evrazije, Oceanije in Eastazije. Superdržave so sprva netile in podžigale versko blaznost, razredno nestrpnost, plemensko sovrašтво in šovinizem, rasizem in druge fundamentalizme na omenjenih ozemljih, vendar se je vse to kasneje kot težak bumerang povrnilo v obliki splošnega neobvladljivega revolta proti silam superdržav. Verska in krvna gorečnost je prebivalstvo na teh ozemljih za silo uredila in prisilila k navideznemu redu. Posledica je bila odločen, organiziran, ogorčeno trdoživ ter fanatičen upor. To pa je bilo preveč tudi za samouničevalno naravnana gospodarstva vseh treh superdržav. Ni trajalo dolgo, da so politična in vojaška vodstva superdržav spoznala, da se je v danih okoliščinah najpametneje umakniti iz ozemelj, ki so bila predmet medsebojnih vojn in okupacije. To so storile usklajeno, skladno z nikdar podpisanem dogovoru o omejenem vojskovanju in v soglasju s prevladujočo ideologijo: »Vojna je mir«. Obsegi ozemelj superdržav so se, zavoljo umika iz zavojevanih dežel, znatno zmanjšali. Toda bilo je prepozno. Gospodarstva superdržav so bila v razsulu in so pričela nezadržno razpadati. Že tako mizerna življenjska raven v superdržavah se je medtem posledično še bolj znižala. Upadla je tako zelo, da se je zato naravni prirastek prebivalstva drastično zmanjšal in je postal globoko negativen v smislu naravne reprodukcije prebivalstva v vseh treh superdržavah. Organizirana ekonomija je zategadelj počasi prenehala obstajati. Pojavljati se je začela naravna menjava. Ideologija kolektivizma, ki so jo *Neoboljševizem*, *Angsoc* in kult *Razveljavljenja Jaza* vneto vcepljali prebivalstvu, se je zdaj obrnila proti obla-

stnikom. Nasilni upor je tlel v zraku. Oblast je razpadala in se je naposled popolnoma razkrojila. Obelodanjeni in razkriti so bili pripadniki *Nravstvene policije*, da ne bi še naprej netili nezaupanja med ljudmi, kot so to počeli skladno z načeli *Dvomišljenja* v času *Neoboljševizma*, ko je sicer bil uradno zapovedan kolektivizem. Tako je padel Socializem. Hkrati pa je val prebivalstva iz nerazvitih dežel neustavljivo in neobvladljivo pljusnil čez meje superdržav. Zato pa danes lahko živimo v svobodi. S tem moramo živeti. Vsaka sprememba nosi s seboj svojo ceno, ki jo je potrebno poravnati.«

Iza je lahko vzdihnila, kot bi hotela zazehati, in hkrati postavila glavo nekoliko postrani ter nato z blagim in otožnim glasom dejala:

»Dragi, samo malo bi zadremala,« in se hkrati udobno zleknila v naslonjač elektromobila.

Po zvokih sodeč je mali Gaber med vožnjo gledal risanke, ki so prikazovale nekakšne boje med roboti. Tovrstne risanke sem že doma z Gabrom nekajkrat gledal. Roboti so bili upodobljeni popolnoma nerealistično, skorajda groteskno. Nasploh pa me je hudo jezila temačna nasilnost tovrstne animirane produkcije za otroke. Robotika je sicer v zadnjem času dosegala zares zavidljive tehnološke uspehe. Toda navkljub vsem tehničnim naporom so bili humanoidni in drugi avtonomni roboti še vedno precej predragi za široko, vsakdanjo uporabo. Na osebnem komunikatorju sem odprl časopis. Med listanjem po naslovih me je pritegnil k branju članek z naslovom, ki je bil izpisan z odebeljenimi mastnimi črkami, ali bolje rečeno, z velikimi globoko očrnje-

nimi tekočimi kristali:

V RAZVOJU ROBOTIKE IN SNOVANJU UMETNE INTELIGENCE JE MODEL FRANKENSTEINA ZE PRESEZEN!

Avtor članka je bil označen samo z inicialkami. Pričel sem brati. Bral sem hitro in površno, po diagonali, kajti moje znanje naravoslovja in matematike je bilo zares pičlo:

... torej zakaj so danasnji roboti se vedno tako neokretni in togo okorni? Zakaj so še vedno tako kognitivno omejeni in opravilno nesposobni ter neprilagodljivi, da praviloma popolnoma odpovejo v nepoznanih, neprogramiranih okoliscinah? Del odgovora na to vprašanje se skriva v dejstvu, da so danasnji roboti in racunalniki se vedno v svojem bistvu navadni mehanski stroji, v temelju nic drugacni od prvih parnih strojev. Danasnji racunalniki in roboti se vedno nimajo nobene prave volje ali motivacije poceti kar koli sami od sebe. Prav tako kot parni stroj izpred dvesto in vec let, ki ni pocel nicesar sam od sebe, tudi danasnji najmodernejsi superracunalnik ne pocne nicesar, kar mu ne bi bilo zaukazano. Tehnicno gledano je najmodernejsi superracunalnik navaden kup kovine in plastike, brez volje do cesarkoli. To dejstvo predstavlja coklo v sodobnem razvoju moderne robotike in umetne intiligence. Zato se je danasnja znanost na podrocju umetne inteligence znasla v slepi ulici. Po besedah profesorja Wang Hoja iz Kantonskega tehnoloskega instituta bi bil izjemen uspeh, ce bi nam v avtonomni robot uspelo vprogramirati zeljo po srkanju energije iz okolice ali morda zeljo za iskanje rezervnih delov ali cesarkoli drugega. Ob tem bi nam moralo tudi uspeli, ustvariti v robotu občutek bolečine, oziroma ugodja. To bi zagotovo predstavljalo nesluten preboj na podrocju umetne inteligence. Vendar pa profesor

Wang ostaja skeptičen: »Do robotov z občutkom bolečine je se vedno zelo dalec, toliko kot so nam oddaljene najbližje zvezde izven našega osončja!« Nasprotnega mnenja pa je profesor Rizvan Khan iz Univerze v Dhaki: »Do cutecih robotov ni več dalec! Povezati se je potrebno z biofiziki! Po vsem svetu potekajo številne raziskave za potrebe farmacevtske, kozmetične in prehranske industrije, z namenom razvozlanja mehanizmov, ki vodijo do občutka lakote. In ker danes sodobna proteinska integrirana vezja, programski jeziki in druga programska oprema ze temeljijo na modelih simulacije nevronskih mrež pri sesalcih, je tovrsten preboj v robotiki in raziskovanju umetne inteligence ze na dosegu roke. Preprosteje povedano, roboti bodo cutili lakoto!« Tako ustvarjeno platformo bi potem lahko nadgradili z različnimi opravili temelječimi na algoritmih matematične logike in na številskih kalkulacijah. Na ta način bi lahko ustvarili avtonomne stroje, ki bi bili bolj prozorni in bolj prilagodljivi pri svojem delovanju v spreminjajočem se okolju. Toda mnogi ne delijo navdušenja nad tovrstnim napredkom in ne odobravajo takšnih raziskav. Menijo namreč, da bi lahko tako izdelani roboti postali nepredvidljivi, težavni ali celo nevarni. »To je nesluten kopernikanski obrat na področju mehanike, ki ze močno disi po umetnem pseudo življenju. Izkopali bomo velikansko crno luknjo, v katero bodo poniknila vsa naravna živa bitja!« svari in ogorčeno protestira Pamela Henderson iz Svetovnega združenja okoljevarstvenih organizacij ter poziva svetovne vlade k ustavitvi tovrstnih projektov. Še več, izrazila je tudi zahtevo po takojšnji zakonski prepovedi takšnih raziskav, tako v javnem kot tudi v zasebnem sektorju. Profesor Fernando Johnson iz Univerze v Atlanti meni, da ni razlogov za

preplah: »Taka nevarnost ne obstaja. Bodo pa potrebne dodatne varovalke v obliki programiranega ali privzgojenega občutka vesti, sramu in krivde, ki bodo omogočale nemoteno delovanje avtonomnih robotov. Poleg tega pa je vsakega robota mogoče krmiliti, in ce je potrebno, v vsakem trenutku tudi izklopiti.« Profesor Johnson nadalje meni, da se s tem dosežkom razvoj ne bo ustavil in zato predlaga: »Robotom bi morali vcepiti teznjo po medsebojni izmenjavi elementov programske opreme in pridobljenih podatkov. S tovrstno selekcijo bi se odprla neslutena obzorja umetne inteligence. To bi predstavljalo podoben, vendar daleko večji preboj v racionalnosti, kot je bila revolucionarna pridobitev rekurzivnega učenja!« Po njegovem mnenju se bo stopnja prilagodljivosti umetne inteligence dvignila z danasnjih 5 kibernetških enot inteligence na sekundo na neverjetnih 70 kibernetških enot inteligence na sekundo...

V tistem trenutku smo, po nekaj več kot treh urah vožnje, prvič zagledali morje. Prenehal sem brati. Zadnje kar, sem prebral, je bilo: *Nekateri ze razmisljajo, da bi bilo potrebno standardni superracionalnik, katerega delovanje služi kot osnovna enota umetne inteligence, na Pariskem Institutu nadomestiti s sodobnejšim, saj naj bi bil zdajšnji ze zastarel in zato neprimeren... ..sele, ko bo robotom in avtonomnim avtomatom uspelo namerno spreminjati svojo programsko opremo, bodo le ti zaceli resnicno zavestno razmisljati. Takrat bomo lahko dejali, da je napocila nova doba, doba umetne inteligence...*

Mali Gaber je prekinil gledanje risank. Tudi mala Besy se je medtem prebudila iz spanca, ki je trajal pretežni del poto-

vanja. Občudovali smo modro prostranstvo, ki se je odprlo pred nami. Pogled na sinjo modrino mi vsakič znova, ko jo zagledam, vzbudi vtis mogočnosti narave nad pritlikavostjo človeške vrste. Srce se mi ob pogledu na mogočno modrino, napolni z obilico dobrodušne širine, kot bi se v hipu postaralo in spokojno bilo v životu sivobradega starca. Elektromobil je medtem že zmanjšal hitrost in se vključil na eno izmed regionalnih magnetnih cest.

»Egejsko morje je zares dvakratneneugodno in toliko znamenitosti je mogoče videti ob njegovih obalah. Vsaj tako po zgodovinpisu,« je ob pogledu na obalo, ki se je odpirala pred nami, mirno pripomnila Iza.

»Ja, kako pa govoriš?« sem jo popolnoma osupel vprašal, »vem, da smo sedaj že drugič v Južni Makedoniji in da je obala Egejskega morja zares prijetna. Poleg tega pa se ne reče zgodovinpis ampak zgodovinopisje. Govori vendar tako, da te sploh kdo razume. Saj imaš vendar diplomu iz jezikoslovja.«

Pihnil sem predse, kot bi hotel izraziti nekakšno jezo, in se začel zopet ozirati po okolici:

»Veš, Iza, tudi sam sem razmišljal, da bi se malo razgl...«

Takrat me je spreletelo. Zagotovo sem moral zares mrko pogledati Izo, ki se je medtem še naprej popolnoma neprizadeto razgledovala po okolici, kajti pred očmi se mi je dobesedno mračilo. Nebesni svod na obzorju se je upogibal v mojih mislih in za trenutek se mi je zazdelo, da vidim zvezde: »Ne, ne to ni mogoče. To ne more biti res. Saj to je vendar *Zbirni jezik* oziroma *Seštevni rek* iz časov *Neoboljševizma*.« Tisti trenutek sem se hotel togotno zadreti na Izo in jo vprašati, od kod ji znanje *Seštevreka*. Vendar me je pred

to namero ustavila mala Besy, ki se je oglasila s svojega otroškega sedežka na zadnji klopi:

»Oči, mami, lulat!«

Na zaslonu armaturne plošče elektromobila sem na spustnem seznamu izbral seznam najbližjih obcestnih počivališč. V hipu se je na zaslonu prikazal zemljevid. Zelena pika je prikazovala naš položaj. Istočasno so se na zemljevidu, v trenutku, zasvetile še zastavice, ki so namišljeno plapolale v elektronskem polju, z logotipi podjetij, ki so upravljala nam najbližja cestna počivališča. Dotaknil sem se logotipa na zaslonu, ki je prikazoval najbližje počivališče, in v hipu se je na zaslonu prikazal predvideni čas vožnje do izbranega počivališča.

»Besy, samo nekaj minut potrpi,« sem izgovoril s pomirjujočim tonom in se hkrati zazrl nazaj na zadnja sedeža, kjer sta sedela mala Besy in Gaber. Elektromobil je kmalu začel odločno zavirati po ostrih pentljah, ki so vodila počivališča ob magnetni cesti.

Na brezhibno urejenem počivališču je Iza odpeljala otroka v toaletne prostore, jaz pa sem odšel v samopostrežni bife. Lokal je bil lično urejen in v njem ni bilo moč čutiti vonja po menzi oziroma po kakršnikoli pripravljeni hrani. Naročil sem kavi, gazirane napitke in ocvrti krompirček, ki si ga je zaželel mali Gaber, ter nekaj sladkarij za Besy. Vse skupaj je prodajalka zavila v kartonsko vrečko, da sem lahko nakupljeno odnesel v elektromobil. Nahitro sem pred tem ob točilnem pultu zvrnil še merico viskija. Na blagajni sem, kot drobno pozornost, prejel še igrački za otroka. Potovali smo naprej. Vozilo je odločno pospešilo proti magnetni prome-

tni žili. Notranjost elektromobila se je medtem napolnila z neprijetnim vonjem po vročem olju za cvrtje. Zato sem po-
višal stopnjo ventilacije. Po približno četrto uri vožnje po lo-
kalnih magnetnih cestah, smo prispeli do apartmaja, ki smo
ga bili najeli. Magnetni tir je bil napeljan vse do parkirišča
pred apartmajem.

Vstopili smo v apartma. Notranjost je bila sveže belo pre-
pleskana. Pohištvo je dajalo videz skladnosti in urejenosti.
Za trenutek se mi je zazdelo, kot da stopam po notranjosti
lekarne. Odprl sem okna in naoknice. Sonce zgodnjega
dopoldneva je napolnilo dnevno sobo. Stopil sem na tera-
so. Vonj po morju in mediteranskem rastlinju mi je pronical
skozi nosnice. V bližini se je iz grmovja oglasil skržat. Zado-
voljno sem globoko vdihnil skozi nos in priprl veke, dokler
nisem za seboj zaslišal lzinega jeznega glasu:

»Ali si zopet imel napad skoposti? A si videl kuhinjo? Nava-
dna luknja. Lahko bil bi našel kakšen boljši veseljakamp.«

Tisto slednje sem preslišal, kajti nisem vedel, ali slišim
prav ali pa nemara bledem od togotnega besa v najbolj
morastih sanjah. Na očesnih vekah in jamicah sem začutil
nadtak. Tisto slednje je bil evfemizem iz II. stopenjske-
ga slovarja *Seštevreka*, ki je pomenil taborišče prisilnega
dela. Evfemizmi so bili v II. stopnji *Zbirnega jezika* precej
pogosti, saj so bili za učenje in razvoj ter utrjevanje *dvo-
mišljenja* nepogrešljivi. Slovar druge stopnje so uporabljali
predvsem člani Partije, tako Širšega kot tudi Ožjega bi-
roja in seveda pripadniki *Nravstvene policije*, saj je bilo
brez razumevanja načel *Neoboljševizma* omenjeni slovar
praktično nemogoče pravilno uporabljati. Po Goldsteinu

in Orwellu je bil *Novorek* v Oceaniji presenetljivo podoben *Seštevreku*. Načela *Novoreka*, ki sta jih predpisala *Angsoc* in *Miselpol*, so bila skorajda identična načelom *Zbirnega jezika*, tako da bi se, po mojem mnenju, lahko človek več enega jezika, kaj hitro, zlahka in brez posebnih težav naučil tudi drugega jezika. V Eastaziji je zagotovo moral *Jezik visoke mlačve* predstavljati podobno preslikavo dvomišljenja, kot sta ga predstavljala *Novorek* ali *Seštevrek* iz Oceanije oziroma Evrazije, le da je bilo zaradi jezikovne oddaljenosti precej težavno natančno prevesti izraze govora, ki sta ga predpisali *Lotusova družina* in *Milica enovitosti duše*, katere akronim je praktično neprevedljiv v *Seštevni rek*.

Preostanek dneva je minil sproščeno in prijetno. Poležavali smo na peščeni plaži in se nastavljali soncu. Če nisem bral s svojega osebnega komunikatorja, sem z zadovoljstvom opazoval otroka, ki sta se igrala v vodi ali na mivki. Kosi- lo smo si naročili v restavraciji na robu plaže. Zvečer sva otroka zgodaj pospremila k počitku, kajti utrujena sta kmalu omagala od napornega dne. Potem sva se ljubila. Nič. Nič posebnega. Dolgočasno mehansko polzenje in na koncu nekaj trenutkov neprištevnega krča in ugodja. Izpraznjen sem nekaj časa topo zrl v strop. Takrat sem prvič pomislil, da ima Iza morda ljubimca. Pravzaprav pa mi je bilo popolnoma vseeno. Ponoči sem sanjal. Sanjal sem, kako Iza ponuja svoje ustnice krepkemu uniformiranemu pripadniku *Nravpola* strmega pogleda in ploskih lic. Prebudil sem se nejevoljen. Globoko v sebi sem čutil, da bi moj sum kaj lahko bil utemeljen.

Naslednji dan sem si med zajtrkom na osebni komunikatorju ogledoval zemljevide, slike in neposredne posnetke okolice. Iza ni skrivala nezadovoljstva. Skušal sem jo pomiriti:

»Iza, samo okolico si ogledujem. Morda bi lahko skočili na kakšen izlet.«

Iza ni odvrnila ničesar. Opazil sem, da je polotok Athos popolnoma bela lisa na zemljevidu in ničesar o njem ni bilo moč najti na spletu. »Neverjetno,« sem pomislil, »nikjer ni navedeno, da bi moral biti tu kakšen krajinski park.« Po zajtrku sem se odpravil v najbližji nakupovalni center po nakupih špecerije. Nakupovalno središče se v ničemer ni razlikovalo od tistih v Ljubljani ali kjerkoli po svetu. Včasih se mi je zategadelj zazdelo, da živimo v velikanskem televizijskem programu, v katerem nastopajo naše usode. Ko sem nakupil vse potrebno, sem se odpravil v bližnje mestec. Elektromobil sem pustil zunaj in se peš odpravil v središče naselja. Skušal sem najti lokal, kjer se zbirajo domačini. Iskal sem po stranskih ulicah. Kmalu sem našel kavarnico, ki se je že z nevpadljivim videzom pročelja ločila od tistih lokalov, ki jih na dopustniškem popotovanju takoj zagledaš in se kot brezglava turistična muha zapodiš vanje. Na vrtu kavarnice so posedali gostje, ki že po videzu svojih oblačil niso mogli bili turisti. Takoj sem vedel, da sem prišel na pravo mesto. Naročil sem kavo in majhno merico lokalnega žganja mastike. Ko mi je natakar prinesel naročeno, sem predenj pomolil svoj osebni komunikator. Na zaslonu sem poiskal zemljevid okolice in s prstom pokazal na polotok Athos:

»Ničesar zanimivega ne najdem o polotoku Athos, niti ce-

stnih povezav. Kako je mogoče priti tja? Zagotovo mora biti tam zelo lepo. Poleg tega pa si želim malo samote.«

Natakar je skomignil z rameni. Na mojo srečo pa se je prijazno oglasil starejši moški, ki je ob sosednji mizi sedel sam in srebal svojo jutranjo kavico. Zagotovo je bil že v pokoju, sicer ne bi ob tej uri srebal kave v bifeju. Njegov izraz na obrazu je razkrival dobričino:

»Tam ni ničesar. Tam je vse radioaktivno od velike atomske vojne v prejšnjem stoletju. Ne hodi tja.«

Besede je neznanec izgovarjal počasi, z resnobnim poudarkom in ko je končal je obrnil pogled stran od mene in naprej vlekkel svojo cigareto ter se zazrl tja v en dan, v praznino ulice. Očitno ga več nisem zanimal. K sreči pa se je ob drugi mizi oglasil mlajši moški:

»Do velike atomske vojne so bili tam menda samostani, veliko samostanov, ki se jim je reklo Sveta gora.«

»In kako naj pridem tja?«

»Pelji se do konca magnetne ceste. Potem pa boš zagotovo zlahka našel kakšen kolovoz. Toda pozor. Močnejši avto potrebuješ,« mi je vedro namignil neznanec.

Popil sem kavo in pijačo ter se poslovil od naključnih sogovornikov. »Hm, s turisti ne bo nič,« sem pomislil. Toda kljub temu me je neka nedoumljiva radovednost vlekla na Sveto goro. Radovednost, ki je kmalu prerasla v trdno odločenost. Nekaj globoko v meni mi je govorilo, da moram iti tja. »Samo Izo bom moral prepričati,« sem pomišljal, »to bo zagotovo težja naloga.«

Na kuhinjski mizi sem odložil živopisne vrečke z nakupljenimi živili.

»Si dobil vse, kar potrebujemo?« me je pobarala Iza.

»Ja, vse, razen tistih tvojih jogurtov.«

Iza se je nejevoljno namrgodila.

»Niso jih imeli. Vprašal sem prodajalko, ki mi je potrdila, da jih nimajo. Sicer pa..., Iza danes bi se želel razgledati na okoli. Morda najdem kakšno zgodovinsko znamenitost ali kakšno neodkrito plažo, kamor bi vodili turiste.«

»Mar nismo šli na dopust, da bi bili skupaj?« mi je osorno odvrnila Iza. Ob tem je hkrati nezadovoljno, kot bi jo grabila sveta nebeška jeza, zavila z očmi.

»Glej, jaz ti ne branim, da greš kamorkoli, kadarkoli si pač zaželiš nekam iti. Zelo dobro razumem, da človek včasih potrebuje nekaj samote za svojo dušo in nekaj prostega časa za svoje konjičke. Iza, za eno piškavo popoldne gre.«

»Moraš res stalno misliti na službo?«

»Hja, imam pač to srečo, da si služim kruh s tistim, kar me zanima in mi je v veselje, kar bi počel tudi brez plačila. «

»Ali boš vzel malega Gabra s seboj?« me je vprašujoče pogledala in takoj zatem zaklicala proti kuhinjskim vratom:

»Gaber, pridi malo sem!«

Nekoliko sem si oddahnil. Odleglo mi je. Vedel sem, da sem glavnino dela že opravil, kajti gotovo je bilo, da njeno vprašanje že izraža privolitev. Mali Gaber je nemudoma pritekkel iz verande skozi dnevni prostor v kuhinjo.

»Ali bi šel danes z očkom na izlet?«

Mali Gaber se je obotavljal in z nekoliko prosečim izrazom na obrazu radovedno upiral pogled zdaj vame, zdaj v Izo.

»Iza, mislim, da bo morda zanj prenaporno in dolgočasno,« sem pripomnil z narejeno resnobnostjo. Mali Gaber se je obotavljal. Zato sem mu predlagal, naj ostane z mamico in z malo Besy na plaži pred apartmajem. Z mirnim glasom

sem mu pomirjajoče dejal, da si bo med kopanjem zagotovo našel družbo in nove prijatelje. Toda mali Gaber se je odločil drugače:

»Z očkom bi šel!« je proseče odvrnil.

Ni mi preostalo drugega, kot da privolim.

Iza si je zadovoljno prikimala: »Pa da te kakšna zlomisel ne premami v skušnjava.«

Poljubil sem jo in ji skozi nasmeh odvrnil:

»Brez skrbi. Nobena zlomisel me ne premami.«

3

BIRIČ

*V sivih zarjah velikega somraka
med podrtimi stebri izgubljenega časa
v skalnem vrtu plazi se kača.
Odjek v temi,
zastrupljenih mesečnikov krohotanje
brkati birič preklinja izgubljene sanje.*

(Ian Sater)

*Kdor ljubi svoje življenje,
ga bo izgubil
in kdor sovraži svoje življenje na tem svetu,
ga bo ohranil za večno življenje.*

(Jn. 12,25)

Z malim Gabrom sva sedla v elektromobil in se odpeljala. Videla sva malo Besy, ki nama je mahala v slovo. Njena drobna postava se je kot drobna pika hitro izgubila v daljavi. Neslišno sva lebdela na magnetnih tirnicah. Tišino je prekinil mali Gaber:

»Oči, kam gremo?«

»V neznano,« sem odvrnil, »na polotok, kjer ni nikogar.«

»Zakaj tam ni nikogar?«

»Zato, ker je tam vse radioaktivno,« sem s trohico nejevoljnosti odgovoril. Že vnaprej sem vedel, kaj bo njegovo naslednje vprašanje.

»Oči, kaj pomeni radioaktivno?«

»To je škodljivo sevanje, ki ostane po nuklearnih eksplozijah.«

»Zakaj pa potem gremo tja, če je škodljivo?«

»Veš, Gaber, je že tako, da moraš v življenju včasih tvegati, če želiš kaj doseči.«

Mali Gaber ni več mogel prikrivati resnobne zaskrbljenosti:

»Ali nam ne bo škodovalo radioaktivno sevanje?«

»Ne, ker se tam ne bomo dosti časa zadrževali. Škodljivo bi bilo, če bi tam ostali dlje časa.«

Mali Gaber ni ničesar več vprašal. Z nekoliko malodušnim izrazom na obrazu je zopet opazoval okolico in videti je bilo, da ga je moj odgovor za silo pomiril. Med potjo sva nakupila vodo, osvežilne napitke in nekaj sladkarij ter nekaj sendvičev, ki so bili lično zloženi v plastične škatlice. Nakupljeno sem zložil v priročni hladilnik v elektromobilu. Kmalu sva prišla do zaselka, kjer se je magnetna cesta končala. Spustila so se kolesa in preklopil sem na ročno upravljanje. Kaj hitro sva, kot mi je bil zagotovil neznanec v kavarni, našla komaj vozen kolovoz, ki je vodil v zeleno smer. Opozorilna tabla z znakom za radioaktivnost je na začetku kolovoza več kot nazorno opozarjala na nevarnost. Podvozje sem dvignil najvišje, kar se je dalo. Možnost terenske vožnje s štirikolesnim pogonom sem ob nakupu elektromobila moral drago doplačati, kajti želel sem kar največ časa z družino prebiti v naravi. Zaradi kapljaste aerodinamične oblike, ki jo je imel najin elektromobil in zavoljo velikih hitrosti na magnetnih cestah in zaradi visoko dvignjenega podvozja, je moralo biti najino vozilo nadvse podobno vesoljskemu roverju, ki raziskuje površino neznanega planeta. In tudi dejansko sva se prebijala mimo kamenja in mimo deset ali

več metrov globokih kotanj oziroma atomskih kraterjev, poraščenih s sredozemskim podrastjem. Navigacija je na zemljevidu, ki se je prikazoval na zaslonu, sproti beležila najin položaj s hkratnim opozarjanjem, da ne voziva po urejenem cestišču. Po približno pol ure utrujajoče vožnje navkreber, se je makadamska cesta toliko zožila in luknje v cesti postale tako globoke ter kamenje tako veliko, da ni bilo mogoče več upravljati vozila. Ustavila sva se. Morala sva nadaljevati peš. Zaskrbelo me je za malega Gabra. Vročina je pritiskala in škržati so divje peli svojo pesem. Tedaj pa sem nenadoma zaslišal nekaj kamenja, ki se je prikotalilo po pešpoti. Zdrznil sem se in po nekaj trenutkih sem zagledal neznanca, ki se je urno spuščal navzdol po pešpoti.

»Dober dan!« sem zaklical proti neznanecu, ki je bil še vedno oddaljen kakšnih deset metrov.

»Dober dan,« je odvrnil neznanec, »videl sem vas prihajati.« Imel je dolge, svetle, razmršene lase in gosto neurejeno brado.

»Ali je tu okoli kakšen samostan oziroma njegove razvaline?« sem vprašal.

Neznanec, ki se nama je medtem že čisto približal, se je, kljub temu da je bil še nekoliko zadihan, privoščljivo zarežal:

»Khe, ali ne vidiš, da so tukaj samo lijaki od jedrskih detonacij. Ja, nekoč so bili tukaj samostani, ki so jih postavili in jim darovali vladarji posameznih dežel. Toda jedrska vojna jih je dobesedno anihilirala v prah. Ha, ha, ha...«

Neznančeve svetle oči so izdajale, da ta človek ne more biti nekakšen v divjini izgubljeni blaznež, čeprav bi na prvi pogled po njegovih ponošenih oblačilih kaj hitro lahko tako

pomislil. Pravzaprav je bil eden izmed tistih ljudi, ob katerih že po nekaj besedah začutiš, da imaš pred seboj pametnega sogovornika.

»Hm, ničesar ne vem o tem,« sem pripomnil.

»Ja, med veliko jedrsko vojno so bojda mislili, da sta se pod samostani bila skrivala vojaški vrh in politično vodstvo Evrazije. Zato so polotok srdito atomsko bombardirali... «

»Hm...,« sem pomislil.

»...sicer pa mi je ime Herman,« je nadaljeval neznanec in pomolil svojo roko predme. Sprejel sem jo in rokovala sva se:

»Moje ime je Ian in to je moj sin Gaber. Gaber, pozdravi gospoda!«

Gaber je, kot ponavadi, kadar sva z Izo sprejemala obiske, s ščepcem sramežljivosti izustil svoj »dober dan.«

»Pojdite z menoj. Nedaleč stran je moja koča.«

Povabilo sem z veseljem sprejel, kajti Herman se mi je zdel nenavadno zanimiv človek in zadeva s samostani je neznansko podžigala mojo radovednost. Slutil sem, da mi utegne Herman, glede zgodovine tega območja, še marsikaj zanimivega povedati. Pot do njegove koče je bila strma in ob poletni pripeki neznansko naporna. Med hojo navkreber nismo govorili. Do Hermanovega bivališča pod skalo na vrhu manjše vzpetine smo potrebovali približno četrto ure. Videti je bilo lepo. Pred njegovo, sicer kurniku podobno lopo se je nad majhnim dvoriščem z mizico in stoli, med različno suhljadjo, po brajdi vzpenjala vinska trta. Kljub siromašnemu videzu je lopa z okolico dajala videz prijetne domačnosti. Pokazal nama je tudi notranjost svojega bivališča. Očitno je živel v enem prostoru, kjer je bil starinski

štedilnik na drva, gašperček, miza in postelja in kuhinjsko posodje ter najrazličnejša krama. Po policah pa je bilo razmetanih nekaj knjig in nekaj starodavnih papirusovih zvitkov, ki so bili videti pristni. »Glej ga, zlomka! Od kje mu to? Gotovo so pravi, le kdo bi si nesel v divjino replike starih papirusov?« sem pomislil.

»Tukaj živim,« je Herman prekinil moje misli.

»Lepo,« sem odvrnil.

»Sedite!« naju je povabil sesti pod brajdo na dvorišču.

Gaber je sedel poleg mene in se je z neprikrito zvedavostjo oziral naokoli. Medtem se je visoko nad nami zaslislalo zlovesče jedko udarjanje helikopterjeve elise ob zrak in gromko brnenje njegovega motorja. Herman je medtem prinesel steklenico vina, sir in nekaj doma spečenega kruha:

»Izvolite!«

Zavladala je tišina, ki jo je Herman po nekaj trenutkih prekinil z vedrim krohotom:

»Ho, ho, ho... ali te je strah radioaktivnosti?... Daj no. Ni česar se ne boj. Jaz se že ne bojim tistih nekaj dodatnih milisievertov na leto, ki jih prejmem. Obstaja veliko večja verjetnost, da bom umrl od česarkoli drugega. Ljudje so nerazumni in paranoični glede radioaktivnosti. Sploh ne vedo, kaj vse pojedjo, kakšen zrak dihajo in kakšni kemični strupi jih obdajajo, ki so prav tako kancerogeni in mutageni. Toda to mi ustreza. Drugače ne bi tukaj imel takega miru in spokoja.«

»S čim pa se ti ukvarjaš v življenju?« sem ga tiho skorajda sramežljivo vprašal.

»Ho, ho, ho... Mar ne vidiš, koze in ovce pasem ter gojim kokoši. Tudi vino sem se že naučil pridelovati. Sicer ni bo-

gvekaj. Toda moje je.«

»No, mislil sem, kaj si počel prej, preden si našel pot v samoto?«

Po poklicu sem fizik, vendar sem se vse življenje ukvarjal z biofiziko.«

»In kje si bil živel?«

»Stralsund, Evrazija. Tam sem odrasel.«

S podzavestnim gibom roke sem hotel poseči po osebnem komunikatorju, da bi odprl zemljevid. Toda že v naslednjem hipu sem se zavedel, da ga nimam ob sebi. In tudi, če bi ga imel, zagotovo v tej divjini ne bi prejemal signala.

»Evrazija je velika. Kje je to?«

»Na južni obali Baltika. Nekoč, do druge polovice dvajsetega stoletja, je bila tam država, ki se je imenovala Nemčija. In ti, kaj počneš v življenju?«

»Zgodovinar sem. Zaposlen sem na turistični agenciji, specializirani za zgodovinska in umetniška potovanja.«

»Zgodovinar? Hm, potem je to pravi kraj zate. V enem izmed globokih atomskih lijakov nedaleč stran sem našel rov v veliko knjižnico starodavnih spisov.«

»Gaber, pojdi malo naokoli! Pojdi pogledat koze in ovce. Kmetije ne vidiš vsak dan.«

Gaber je odločno odkimal:

»Ne, ne grem.«

Nedvomno se je zavedel, da je predmet pogovora postala zelo resna in nadvse zanimiva tema. Zavoljo Hermanovih besed, ki so globoko v meni vzbudile radovedno slo, sem postal preveč vznemirjen in zategadelj nepotrpežljiv, da bi se pogajal z malim Gabrom. Zato sem mu dovolil, da ostane pri mizi.

»In kakšni so ti spisi in o čem govorijo?« sem vprašal.

»Na žalost so spisi pisani v stari grščini. Uspel sem razbrati, da gre povečini za gnostične filozofske in teološke spise. Potem so tu matematične in naravoslovne razprave in pa seveda opisi zgodovinskih dogodkov. Matematične in naravoslovne spise razumem, saj je jezik matematike univerzalen. Zato tudi za silo poznam grško abecedo. Drugega pa, na žalost, ne razumem.«

»Hm, žal tudi jaz ne razumem stare grščine,« sem nejevoljno odkimal, »in tudi nikogar ne poznam, ki bi jo razumel.« Potihoma sem se vprašal: »Hm, ali sploh še obstaja danes na svetu kdo, ki bi razumel staro grščino?« Herman je medtem odšel v notranjost svojega brloga in se kmalu vrnil z dvema svitkoma v rokah:

»Tule imam pri roki slučajno dva zgodovinska spisa. Boš pogledal?«

Hlastno sem prikimal in nemudoma razvil papiruse. Nekaj časa sem bolščal in strmел v besedili, dokler me ni prekinil Herman:

»Kdo bi si mislil, kaj vse so ljudje že takrat vedeli. Ha, ha ...« Zaradi letnic, ki sem jih uspel razbrati, sem lahko nekako ugibal, o čem govorita spisa. Žal pa mi ni uspelo razbrati imen, še manj pa podrobnosti iz vsebine spisov.

»Prvi spis očitno govori o preganjanju kristjanov v Starem Rimu in o verskih razprtijah, razkolih in shizmah. Drugi spis pa najverjetneje govori o propadu Rimskega cesarstva. Hm ...,« sem dejal z zamišljeno resnobnostjo.

»Naša civilizacija je samo degenerativni propad starogrške ali morda celo egiptovske civilizacije, ha, ha... To je danes jasno vsakemu pametnemu človeku. Bolezen nereda je

zares nepovratna. Misliš, da si z osebnim komunikatorjem postal kaj pametnejši, ha, ha ...«

Ostal sem tiho in razmišljal. V mislih sem mrzlično iskal primeren odgovor, ki bi naredil vtis na Hermana. Kljub temu da nisem do konca razmislil, sem mu odvrnil:

»Kako pa naj bo drugače, saj smo prišli do konca znanosti. Znanost ne more več napredovati.«

Hermanov obraz je postal resnoben, kot da bi ga začele moje besede neznansko zanimati:

»Kako to misliš?«

»O naravoslovju ne vem dosti. Toda neki moj znanec, ki je naravoslovec, mi je zatrdil, da je prišla današnja znanost do zadnjih obzorij spoznanja. Uspeli so zaznati fenomene, ki se izmikajo ustreznim vzročno-posledičnim razlagam, ki je osnova človekovega logičnega razmišljanja. To pa predstavlja konec poti.«

»Traparija! Samo razširiti je potrebno teorije in vpeljati nove predpostavke in vse se bo razrešilo in vzrok in posledica bosta spet tu. Res pa je, da človeška čutila in razum niso programirani za tovrstno zaznavo in razmišljanje. Vidimo samo sence in te se navidezno spreminjajo na način, ki ni v skladu z našim pojmovanjem sveta. Marsikaj v znanosti je težko dojemljivo, toda zato imamo matematiko.«

Hermanovo govorjenje me je nekoliko opogumilo. Zato sem samozavestno vprašal:

»Torej se bo tehnika še naprej razvijala in izpopolnjevala in zato lahko pričakujemo še nadaljnji vzpon naše civilizacije?«

»Na tvojem mestu ne bi bil tako prepričan. Politični sistem je zaprt sistem in po termodinamiki, ki je dokaj trdna teo-

rija, stopnja nereda v sistemu samo nepovratno narašča. In če je neka elita v danem trenutku, v krču samoohranitvenega nagona, poizkušala zamrzniti zgodovino na neki časovni točki, je to potem po teoremu Ivanskega povzročilo ponavljanje zgodovine. Ali povedano bolj preprosto, biologije in vplivov iz okolja ne moreš zamrzniti. One imajo svoje zakonitosti in svojo pot. Zato se, po vsakem prevratu ali revoluciji, ali po vsaki koreniti spremembi, praviloma zgolj znatno poveča stopnja nereda in zgodovina se zategadelj vedno znova ponovi, in to vsakič v vse bolj sprevrženi obliki. Morda, kot praviš, se bo tehnični napredek še naprej nadaljeval, kar pa edino pomeni, da se bo naša civilizacija sesedla na še bolj okruten način, in padec tako urejene, bolj elaborirane in hkrati bolj soodvisne skupnosti, bo še trši. Zato sem tukaj, v samoti.«

»Kaj je teorem Ivanskega?« sem povprašal.

»Po teoremu Ivanskega je rešitev Pandoringovega paradoksa v repoziciji elementov, ki je odgovor sistema proti večnemu vračanju enakega, glede na stalno spreminjajočo se okolico. Rekombinacija elementov hkrati predstavlja obrambni mehanizem, ki preprečuje posledični propad sistema.«

»Kaj je to Pandoringov paradoks?«

»Pandoringov paradoks je božanski paradoks ohranjanja, ki pravi, da sistem, ki se ne spreminja propade oziroma, če se spreminja v preveliki meri sčasoma nimamo opravka več z istim sistemom, ki dolgoročno prav tako propade in se razkroji. Ali povedano bolj preprosto, evolucija je konservativna.«

Mali Gaber se je medtem igral s frnikolo, ki jo je med dlan-

mi sem ter tja kotalikal po mizi. Ne verjamem, da je karkoli razumel. Toda očitno mu je moral biti bil pogovor nadvse zanimiv in je zato vneto vlekel na ušesa. Zagotovo se je počutil bolj odraslega.

»Gaber, da ne bi komurkoli povedal, kaj smo se pogovarjali in da si karkoli videl! Ne sošolcem, prijateljem, niti mamici ne! Si razumel?« sem mu zabičal.

Mali Gaber je hlastno prikimal. Herman je pogledal malega Gabra, priprl veke in brezbržno odkimal.

»Zdaj živimo v nekakšni demokraciji,« je nadaljeval Herman, »in individualizem nam je zapovedan. Kako prozorno!... Pravzaprav je oblast še močnejša in še bolj samozavestna. Samo pomislite, kaj je pred več kot dva tisoč leti zahteval Jezus: »*Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je Božjega!*« Omejiti posvetne vladarje in oblast s postavo in še več, da samo Bog lahko odloča o tem, kaj bo človek lahko mislil. Samo poglejte dvajseto stoletje! Ravno svobodnega mišljenja so se najbolj bali. Zato so obstajali *Nravstvena policija* in *Miselpol* v Oceaniji ter v Eastaziji...«

»*Milica enovitosti duše,*« sem ga dopolnil.

»... še danes se ne zavedamo, kako revolucionarna zahteva je bila to.«

»Ja, prav zares. Najbrž so se zopet samo potuhnili,« sem, z občutkom vdanosti v usodo, lahko prikimal.

»... in to je drugi razlog, zakaj sem tukaj, sam z Bogom.«

Takrat me je presvetlilo:

»Ali je potem mogoče vso zgodovino postaviti na skupni imenovalec prikrivanja dogodkov izpred dva tisoč let in dogodkov, ki so se zvrstili v naslednjih stoletjih, ter hkrati zatreti vsak poizkus, da se tovrstne težave ne bi zopet po-

novile?«

Herman se je namrščil. Videti je bilo, kot da poglobljeno razmišlja:

»Hm, morda gre res za zaroto proti zdravi pameti,« je po nekaj trenutkih dahnil predse.

»Težave so se morda začele že prej. Vsaj Sokratov primer in njegov samomor v katerega je bil prisiljen, je dokumentiran,« sem ležerno pripomnil.

»In Platon je bil Sokratov učenec. Njegova prispodoba o votlini nedvoumno predstavlja temelj krščanstva. *Nič ti ni na tem svetu dano, kar ti ni bilo od zgoraj dano,*« me je s prikimavanjem dopolnil Herman.

»Nič ni resnično. Vse je manipulacija. Odrezani smo od zgodovine,« sem z nekoliko povišanim tonom pristavil, kot da bi hotel predramiti in vzpodbuditi Hermana k nadaljevanju vročičnega razpravljanja.

»Poleg bioloških, oziroma lahko rečemo kar naravnih zakonitosti, so podcenili tudi človekovo željo in hrepenenje po spoznanju. In oblast se je v tem času skozi zgodovino marsičesa naučila. Če neke ideje ne moreš uničiti, narediš iz nje skrajno izprijeno, demonsko perverzijo. Na primer; ideja dialektike, kot temelja zdrave skepse pri vrednotenju znanstvenih rezultatov, se je s tovrstno zlorabo sprevrgla v *dvomišljenje*.

»Toda v vsakem trenutku nas lahko stepejo v prah, a po drugi strani nas pa potrebujejo, saj je za servisiranje elite potrebno usposobiti ljudi, če nočejo zopet vladati s konjskih hrbtov. Tudi velika jedrska vojna se je končala ravno v trenutku, ko je začelo groziti, da bo razpadla vsaka oblika organizirane človeške skupnosti,« sem mirno pripomnil.

»In samouničevanje še vedno traja,« je z izrazom vdanosti v usodo izdahnil Herman in hkrati dvignil kazalec, da bi poudaril svoje besede in pritegnil mojo pozornost ter nato s pomenljivim izrazom nadaljeval, »zdaj hlinijo nekaj še bolj sprevrženega. Povzročajo ciklične ekonomske krize.«

»Ja,« sem pritrdil, »samo da se sedaj, namesto z jeklom, superdržave bojujejo s podatki in navideznim denarjem. Za urejanje razmer v bazenu kulijev pa zdaj uporabljajo komandose, obveščevalce, selektivna bombardiranja in izvajajo takšne in drugačne blokade, kar je nedvomno ceneje od neposredne okupacije.«

Herman se je resnobno zazrl predse: »Poglavitno vprašanje je, zakaj se je z vzponom civilizacije v človeško skupnost vtihotapil kriminal.«

»To je rezultat kozmične katastrofe in poslednji vzrok tegob, ki nas tarejo v stvarstvu. Padli angeli pač nimajo zakonodajne moči. Vsaj tako mi je nekoč zatrdil neki krščanski duhovnik,« sem mirno odgovoril.

»Zdaj sva zatavala na polje religije, kar ni ravno moje področje,« je še zamišljeno, ležerno pripomnil Herman.

Ker se me je vino nekoliko prijelo in skoraj zagotovo je tudi Herman moral čutiti kapljico preveč, se je pogovor začel vrteti okoli lažjih tem. O tem, kako živi, kako si prideluje hrano in koliko časa namerava še vztrajati. Na slednje mi je odgovoril:

»Samo še sina moram prepričati, da se mi pridruži, ko bo imel družino, kar bo nedvomno najtežja naloga v mojem življenju.«

Tudi ponujeno hrano sva z Gabrom z veseljem použila.

Hermanu sem dejal, da je že čas, ko se morava z Gabrom posloviti. Želel naju je pospremiti do vozila, a zahvalil sem se mu. Želel sem biti sam z Gabrom. Sonce je že zahajalo v oranžnem siju rdeče barve.

»Pa obiščite me še kdaj,« je veselo dejal Herman ob slovesu.

»O seveda, zagotovo te še obiščem. Takoj ko ugotovim, kaj se da narediti glede stare grščine.«

Na listek sem mu napisal številko svojega osebnega komunikatorja:

»Če boš karkoli potreboval, ti z veseljem ustrezem.«

Med hojo do elektromobila sem Gabru še enkrat zabičal, da ne sme nikomur ničesar povedati, kaj je danes videl in slišal. Gaber mi je resnobo, skoraj prestrašeno hitel prikimavati. Sedla sva elektromobil in se odpeljala nazaj po razdrapanem kolovozu. Molčala sva. Po priključitvi na magnetno cesto, se je na zaslonu potovalnega računalnika, ki se je bil povezal z mojim osebnim komunikatorjem, prikazal napis: »*na osebnem komunikatorju imate 4 neodgovorjene klice*«. S prstom sem se dotaknil napisa in prikazal se je napis »Iza«. Nato sem ponovno pritisnil prst na zaslon, kjer je bilo izpisano Izino ime. Pojavil se je spustni seznam. Izbral sem prvo možnost na seznamu, ki je pomenila »*odgovori*«.

»Ja, kod pa hodita?« je namrgodeno vprašala Iza, »saj je že skoraj noč.«

»V manj kot četrt ure bomo doma. Ti bom vse razložil...«
Iza je bila prekinila zvezo.

Lebdela sva na tirnicah magnetne ceste. Luči v mestih so se že prižigale. Blisk žarometov vozil z nasprotne smeri je kot poletna nevihta drvel mimo naju. Preden sva vstopila v apartma, sem položil kazalec pred usta in dal tako Gabru še enkrat vedeti, naj molči. V apartmaju sem našel Izo, ki je ležala na divanu pred holografskim televizorjem. Pozdravil sem jo, a je molčala. Ni se zmenila zame. Če bi jo tisti trenutek karkoli vprašal, bi se zagotovo zelo ujezila ali pa bi se izgovorila na slabo počutje. »To je dobro,« sem pomislil, »vsaj ne bo preveč spraševala, kod sva hodila.« Najbolj sem se bal, da bo začela z vprašanji vrtati v malega Gabra. Mala Besy je že spala. Z Gabrom sva povečerjala sendviče, ki sem jih bil pred izletom shranil v elektromobilu, in mu pogrel mleko. Nato sem ga pospremil k počitku. Brez težav je zaspal, kajti za njim je bil nedvomno naporen dan. Potem sem si na osebнем komunikatorju odprl dnevno časopisje. Imel sem dober občutek glede dneva, ki je bil za menoj. V sebi sem čutil zadovoljstvo, kot bi bil uspešno opravil neko nedoločeno velikansko delo. Nekaj časa sem bral. Zagotovo ne prav dolgo, kajti prijetna utrujenost me je kmalu premamila v spanec.

4

ZVEZDE IN PLANETI

*Vem, od nekje srepo strmiš,
nad pentljami planetov
obtožujoče molčiš,
za kristalnim nebom
z usahlimi grudmi gola klečiš.*

*Sonce in Mlečna cesta v temini stoje,
a zvezde premikajo tvoje roké.
Kroži Zemlja in krožijo planeti,
želi si moje srce ob tebi zastati.*

(Ian Sater)

Zajtrkovali smo skupaj na verandi. Nedvomno smo morali na mimoidoče vzbujati vtis vzorne družine. Toda ti me niso zanimali. Z mislimi sem bil na včerajšnjem izletu. Po možganih se mi je podila misel na staro grščino, kako naj bi se je naučil. Iza je otrokoma mazala maslo na kruh. Hotel sem že poseči po osebнем komunikatorju, vendar sem si kaj hitro premislil, ob pogledu na Izo, ki je ravno oštevala malega Gabra:

»Jej tudi kosmiče. So dvakratneslabi.«

»Moral se bom drugače znajti,« sem pomislil. Začel sem vleči iz spomina vse knjižne antikvariate, ki sem jih poznal.

Preostali čas dopusta je minil v mirnem, ležernem vzdušju. Nisem se menil za Izine izraze iz *Seštevreka* in evfemizme.

Veliko sem jih moral preslišati. Neki notranji glas mi je velel, naj predvsem uživam. Naučil sem se pustiti v nemar vsakodnevne tegobe in v vsakem trenutku uživati kolikor je pač dani trenutek dopuščal. Poležavali smo na plaži, plavali in naredili nekaj manjših izletov v bližnja letovišča. Ugotovil sem, da me blagodejni tok vode ob plavanju pomirja in mi razbistri misli. Ob povratku domov so Iza in otroka domala vso pot do doma prespali, medtem ko sem se sam zabaval z gledanjem nekega filma, po katerem me je spreletelo spoznanje, kako osupljivo neumen sem bil, da sem film spremljal do konca. Ko smo prispeli domov, je bila že večerna tema. Toda neprijetno presenečenje me je čakalo takoj naslednji dan, ko sem moral zopet na delo.

Na službenem računalniku je bilo kratko suhoparno sporočilo, ki mi ga je bila poslala direktorjeva tajnica:

Spustovan g. dr. Ian Sater,

Vljudno te prosimo, da se danes ob 10.00 zglasis pri direktorju v njegovi pisarni.

Lep pozdrav,

Vika Pristavc, dipl. admin.

Tajnica

Vedel sem, da to sporočilo ne obeta ničesar dobrega. Ob navedeni uri sem se zglasil v direktorjevi pisarni v zadnjem nadstropju nebotičnika, v katerem je bilo nastanjeno naše

podjetje. Že sam obisk direktorjeve pisarne je v meni vsa-kič znova vzbudil občutek tesnobe in nelagodja. »Vsaka avtoriteta ima svojo moč,« sem si mislil. Njegova pisarna je bila opremljena s pohištvo iz svetlega lesa in zavoljo velikih oken je pisarna dajala vtis prijetne zračnosti, in zaradi umeščenosti pisarne v najvišje nadstropje ni bilo senc sosednjih poslopij, ki bi motila razgled na okolico. Na steni, ki je mejila v notranjost nebotačnika, je visel velikanski zaslon, na katerem so se predvajala reklamna sporočila našega podjetja. Zanimive turistične destinacije in najrazličnejše znamenitosti, kamor smo vodili turiste. Direktor me je povabil v pisarno. Videti je bil zlovoljen, kar ni obetalo ničesar dobrega. Oblečen je bil v sivo poslovno obleko in na glavi je imel skrbno počesane redke pramene las preko obsežne pleše. Zavoljo masivnih naočnikov ni dajal vtisa direktorja, temveč je bolj spominjal na suhoparnega, nekoliko starinskega podjetniškega knjigovodjo. Bil je eden izmed tistih, ki še vedno raje nosijo debele naočnike, kot da bi se dali operirati, kljub temu da danes kratkovidnost uspešno in neboleče odpravljajo z laserskimi operativnimi posegi. Sedla sva za klubsko mizico.

»Menda si bil na dopustu,« me je pogledal in hkrati takoj zatem pogled usmeril navzdol na klubsko mizico.

»Da,« sem pritrdil.

»Upam, da si se spočil,«

»Hvala, bilo je zares prijetno,« sem v naglici odvrnil.

Nestrpno sem pričakoval, da bo direktor prišel na plan z novico, ki bo najverjetneje slaba. Nato je direktor usmeril svoj resnobni pogled proti meni. Njegove srepe majhne oči so me strogo bodle izza debelih naočnikov:

»Toda hkrati sem prejel poročilo, da še ni bil izdelan program za obisk Rima.«

»Res je. Ampak, rečeno je bilo, da se s tem programom se ne mudi,« sem prostodušno odvrnil.

»Nasprotno! Rim je naša prioriteta! Ali se ti sploh zavedaš, kakšne razmere vladajo na turističnih trgih v tej ekonomski krizi? Vsak turist je za nas zlata vreden.«

Sledilo je nekaj trenutkov mučne tišine, ki jo je prekinil direktor:

»Odslej boš delal na izvrševanju turističnih programov, kar pomeni, da boš moral občasno tudi kakšno skupino turistov voditi na potovanje.«

»Imam majhne otroke,« sem zamoledeval.

Direktor se je zamislil. Nato mi je po nekaj trenutkih s prikriževanjem odvrnil:

»Razumem, vodil boš dopustnike samo po enodnevni izletih.«

Gledal me je resnobno in ob tem dajal videz velikega vojskovodje, ki je ravnokar sprejel najbolj modro odločitev v svojem življenju in mi s tem dal vedeti, da je pogovor zaključen. Hotel sem že skozi vrata zapustiti pisarno, a me je ustavil direktorjev glas:

»Omejili ti bomo dostop do nekaterih plačljivih podatkovnih baz. Saj razumeš, racionalizacija poslovanja.«

Nejevoljno sem se pobral iz pisarne. Bil sem nadvse ogorčen. Najbolj boleča in ponižujoča je bila izguba dostopa do večine strokovnih baz podatkov.

Lebdel sem na električni blazini magnetne ceste. Lahno, enakomerno zibanje vozila me je uspavalo. Bilo mi je vroče

v moji renesančni opravi s kratkim plaščem, kratkimi hlačami, z visokimi, na vrhu nabranimi škornji in s širokim klobukom, za trakom katerega je bilo zataknjeno dolgo belo pero. Potil sem se pred vrati pekla. Pod pazduho sem v rokah držal starinski izvod Magne Carte in se ga na vso moč oklepal. Vrata so se odprla in videl sem plamene peklenškega ognja, skozi katere je prikopitljaj On, sam hudič, peklenšček, zlodej s črnimi dlakami, rogovi, kopiti, zmajevim repom in ostrimi kremplji namesto nohtov. S pogledom rdečega ognja me je nekaj trenutkov motril in mi nato z bliskovitim gibom iztrgal knjigo iz rok, ki jo je takoj zatem zabrisal skozi vrata, v plamene:

»Tega tukaj ne boš potreboval!«

Nato me je njegova strahovita sila prijela za vrat, tako da me je lahko začel stresati kot majhnega mucka. Začutil sem njegov topli zadah in njegovo rezko votlo renčanje. Potrgal je z mene moja oblačila. Obstal sem gol pred vrati pekla. Moral bi bil vstopiti, a sem se prebudil. Poletno sonce je neusmiljeno žarelo skozi stekla mojega elektromobila in njegov sij se je uprl v moj obraz. S papirnatim robčkom sem si otrl pot z obraza. Po reklamnih zaslonih ob poti, ki so mi bili znani, sem vedel, da bom kmalu doma. Ravno se je bil predvajal oglas za najnovejši model elektronskega komunikatorja. Na zaslonih se je prikazovala lična mladenka, katere obraz se je izgubljal v povečanem preseku optičnega vlakna. Na začetku in koncu reklame se je ponovno in ponovno izpisoval slogan: »Posodobite svoj način komuniciranja!« Ob takih in podobnih oglasih se mi je vedno v zavest priklical odpor do učenja uporabe kakršnegakoli novega modela kate-

rekli elektronske naprave z vsemi različnimi funkcijami, ki jih potem praviloma sploh ne uporabljaš. Pravzaprav sta informacijska znanost in industrija že izumili vse. Ne vem, kaj nam bi sploh lahko še ponudili. Zadnja neosvojena trdnjava informacijskih ved je tako postala edino človeška zavest.

Domov sem se priplazil čisto tiho kot tat, vlomilec, ki se na vso moč trudi, da ne bi prebudil stanovalcev. Iz kuhinje je medtem prišla Iza in se mi vrgla v objem:

»Živijo dragi!«

»Živijo,« sem namrgodeno odvrnil.

»A je kaj narobe?«

»Ah, ne vprašaj.«

»Povej kaj je narobe!«

»Premestili so me na nižje delovno mesto,« sem skrušeno odgovoril.

»In kaj to pomeni?«

»Med drugim tudi vodenje turistov po različnih znamenitostih.«

»Krasno in plača?«

»Kakšnih petnajst do dvajset odstotkov nižjo plačo bom imel. Vendar to še ni najhuje. Najbolj ponižujoče je, da so me odrezali tudi od večine strokovnih zgodovinskih podatkovnih baz.«

Hodnik je napolnila mučna tišina. Iza je stala med plašči in vrati, ki so vodila v različne sobe našega stanovanja. Njen strogi, zaskrbljeni pogled je neusmiljeno prebadal moj želodec.

»Ja, dragi moj. Marsikaj boš moral spremeniti v življenju,«

je mirno pripomnila.

»Kako to misliš? Kaj naj spremenim v življenju?« sem začudeno odvrnil.

»Vse,« je med odkimavanjem mirno pripomnila.

»Kako vse? Ali si lahko malo bolj določena?« sem jo ponovno vprašal in še bolj začudeno strmel vanjo.

»Ja, vse!« je odgovorila in ponovno skomignila z rameni.

»Ma, kaj vse!« sem se zadril.

Iza me je ponovno premerila s strogim zaskrbljenim pogledom:

»Ali ne vidiš, da tako nikamor ne prideš!«

»Kako nikamor ne pridem? A ti kaj manjka?«

»Tako vendar ne gre,« je Iza ponovno neprizadeto odkimala.

»Kaj ne gre? Kaj pa ti veš, kam jaz sploh hočem!« sem znova zadril.

»O, vem, kaj hočeš. Z glavo rineš skozi zid!«

»O, ti prekleta trapa malomeščanska!«

»Takole pa ne boš govoril z menoj,« je Iza med odkimavanjem siknila skozi zobe.

»Ja, točno to si. A ne vidiš kaj so nam storili taki, kot si ti? Človekov osnovni čut do sočloveka in drugih ljudi so sprevrgli v malomeščanskost. In ti so krivi za vse.«

»Zdaj so vsi drugi krivi za tvoje obnašanje in neuspeh?«

»A ne vidiš, da nam vladajo z licemerjem!« sem tulil.

»Ilan, ti si bolnik. Neozdravljivi bolnik si!« je siknila proti meni in me nepremično, kot kača tik preden smrtonosno napade, motrila s svojimi črnimi očmi.

Iz svoje sobe je prišel mali Gaber in s svojimi velikimi očmi pogledal zadaj Izo, zdaj mene. Umolknila sva. Zazrl sem se

v tla.

»Oči, na mojem komunikatorju se je nekaj pokvarilo. Ničesar več ne najdem.«

»Tako bom pogledal,« sem mu mirno, s pokroviteljskim pridihom odvrnil, čeprav se mi je dobesedno temnilo pred očmi. »Gotovo se je zopet igral z nastavitvami,« sem pomislil. Vedel sem, da bom porabil vsaj pol ure, preden bom ponovno dojel sistem delovanja Gabrovega komunikatorja in za listanje po različnih menijih in potem še najmanj pol ure, da bom ponovno vnesel pravilne nastavitve.

Že naslednji dan sem se med odmorom za kosilo odpravil do najbližjega antikvariata v mestu. Ko sem vstopil, je nad vrati zacingljajal zvonček. V nosnice se mi je prikradel vonj po prahu in starem papirju. Za mizico v kotu se je pod namizno svetilko sklanjal sivolas starec s tenkimi naočniki. Listal je po neki knjigi in si prikimaval. Ni se bil zmenil zame. Stopal sem med skladovnicami starih knjig na policah in iskal slovar stare grščine. »Nemogoča naloga,« sem pomislil, »kje naj sploh iščem? Med zgodovinskimi ali šolskimi knjigami?« »Ali iščete kaj posebnega?« me je čez nekaj časa pobaral starček, ki je skrbel za prodajalno.

»Da. Iščem vadnico ali slovar stare grščine.«

»Hm, to bi moralo biti tiskano davno pred veliko atomsko vojno. Veste, knjige iz prve polovice dvajsetega stoletja so zares prava antikviteta. Žal nimam ničesar o stari grščini.« Zahvalil sem se in poslovil. Podobna, skorajda identična zgodba se je odvila v vseh antikvariatih, ki jih premore mesto. Enako je bilo tudi v vseh mestih kamor sem vodil turisti. Ničesar nisem našel.

Z vodenjem skupin turistov na vodene izlete in ogleda sem se počasi bil sprijaznil. V skupinah so bili povečini dokaj premožni upokojenci. Praviloma so bili, kot se za izlet oziroma dopust spodobi, na vodenju turisti vedno vedro razpoloženi. Toda v vsaki vodeni skupni se je vedno našel kdo, ki je zagrenjen, in se je, navkljub starosti, obnašal kot razvajen, objesten, neprilagojen, ihtav pubertetnik. In taki so nočna mora vsakega turističnega vodnika, saj ti popolnoma pokvarijo potovanje in te ves čas držijo na robu živčnega zloma.

Nekega dne se je zgodilo. Eden izmed mojih sodelavcev je bil zbolel in moral sem ga nadomeščati na dvodnevni turi v London preko konca tedna. Zgodaj sem moral vstati in Iza je vstala hkrati z menoj, kar je bilo neobičajno, pravzaprav skorajda neverjetno. Medtem ko sem se bril, je vklopila avtomat za pripravo ekspreso kave in mi pogrela toast. Sedla je poleg mene, ko sem bil zajtrkoval topel kruh z maslom. Prostor se je napolnil s krepčilnim vonjem po kavi. V kopalnem plašču je bila Iza videti prav prikupna in v meni se je zbudil zdrav ponos, ki ga moški čutimo ob svojih družicah. »A ti ni šef zagotovil, da boš vodil turiste samo na enodnevne izlete?« me očitajoče povprašala.

»Saj sem ti rekel, da je moj sodelavec zbolel in nimajo nikogar, ki bi me nadomestil,« sem odvrnil.

»To ni tvoj problem. To je problem vodstva podjetja,« je s kljubovalno nejevoljo dejala Iza.

»Vem, in kaj naj naredim?«

»Prtoži se direktorju!«

»Na kaj se naj pritožim? Direktor mi je dal zgolj ustno zago-

tovilo, da bom vodil le na enodnevne izlete.«

»Tvoj direktor je navadno zlolice. Če ti je tako obljubil, pa pojdi do njega in mu povej, da je prelomil obljubo.«

Pogledal sem Izo z vso resnobljostjo, ki sem jo tisti trenutek premogel:

»Iza, tak prosim te, nehaj. Veš, da vlada v podjetju hierarhija.«

Iza je pogledala vstran in ni več ničesar dejala. Oddahnil sem si in odprl svoj komunikator. Želel sem še enkrat na hitro preleteti program potovanja in vodenja ogledov. Na zaslonu se je prikazala fotografija Tower Bridga, točneje njegove replike, ki se je pod sinjim nebom kopal v soncu. Pod fotografijo pa se je s krepkimi črkami v rumeni barvi izpisalo: »*London – zakladnica tisočletij*« in seveda tudi logotip našega podjetja desno spodaj, ki ni mogel izostati. Ko sem obnavljal program, sem se zalotil, da sem pravzaprav z mislimi odtaval med londonske antikvariate. »Med vožnjo bom imel dovolj časa, da jih najdem na osebni komunikatorju,« sem si dejal. Pozajtrkoval sem do konca in se s svojim elektromobilom odpeljal na zborna mesto, kjer nas je čakal elektrobus.

Jutro je bilo hladno in turisti, ki bi jih moral voditi so prezebali na zbirnem mestu pred elektrobusom. Ni se še zdanilo. Bila je še tema. Pozdravil sem jih z vedrim »Dobro jutro!« Skoraj družno so mi odzdravili. V nosnice se mi je od nekod prikradel pretanjen smrad po alkoholnih hlapih vinjaka. Nato sem nadaljeval in karseda na hitro zdrdral: »Moje ime je Ian Sater in jaz bom vaš vodič na današnjem potovanju v London, po programu: London - zakladnica tisočle-

tij. Dobrodošli!« Spremljevalec elektrobusa je odprl vrata elektrobusa in povabil potnike naj vstopijo. Opomnil sem jih, naj preverijo, če imajo s seboj vse potrebno, predvsem dokumente z biometrijskimi podatki, osebne komunikatorje ali katerokoli drugo plačilno sredstvo ter seveda nekaj gotovine. Medtem ko so potniki moje skupine brskali po svojih potovalnih torbicah in nahrbtnikih ter preverjali, kar sem jim naročil, sem jih lahko preštel: »... 37... 38... 39...Hm, nekdo manjka,« sem pomislil in takoj zatem opomnil skupino, da še nismo vsi in da nekdo manjka in da bomo še nekaj minut počakali.

Čakati smo morali vsaj še deset minut, da se je pojavil zamudnik. Bil je starejši moški drobne, suhljate postave. Nosil je svetle brke in pristrizeno bradico, ki je rasla po njegovi ostro oblikovani čeljusti. Že na prvi pogled mi je deloval osorno in ljudomrzno.

»Dobro jutro! Dobrodošel na našem vodenem izletu v London,« sem ga pozdravil.

»Dober dan!« je kratko, odsekano odzdravil.

Elektrobus je medtem urno speljal s postajališča.

Z roko sem pokazal na notranjost elektrobusa in ga povabil, naj sede: »Izvoli.«

Toda potnik se je očitno obotavljal.

»Ali je kaj narobe?« sem ga povprašal.

»Da. Seveda je narobe. S tvojo agencijo sem se dogovoril, da bom v elektrobusu sedel ob oknu.«

Premeril sem potnike, ki so, vsaj tisti v prvih vrstah, zagotovo morali slišati najin pogovor: »Hm...« sem v zadregi polglasno zavzdihnil v upanju, da bo kateri izmed izletnikov

velikodušno odstopil zamudniku svoj sedež ob oknu. Toda več kot očitno je bilo, da se nihče od potnikov ni bil pripravljeno presesti.

»Ja, kakšna agencija pa ste? Dogovoril sem se s tvojimi ljudmi za sedež ob oknu. Drugače ne bi vplačal potovanja,« je bil neizprosno zamudnik.

»Hm,« sem pomislil, »preklete, nihče me ni opozoril s centrale. Očitno so pozabili.«

»Vseeno te vljudno prosim, da sedeš. Naredil bom zapisnik in potem se bomo lahko dogovorili glede delnega povračila tvojega vplačila.«

»Kaj pa moj čas? Misliš, da ga imam na pretek?«

Stisnil sem ustnice. Slutil sem, da je zamudnik zagotovo eden izmed tistih nergačev, ki utegnejo neskončno zagreniti potovanje. Sodobni elektrobusi, kot je bil naš, imajo ogromne zastekljene površine in še panoramsko streho, ki z vseh sedežev omogoča skorajda neomejen razgled. Zato je bilo njegovo nerganje popolnoma neupravičeno. Zamudnik je nekaj časa zmajeval z glavo in nato obotavlja vendarle sedel na sedež v notranji vrsti.

Lebdeli smo na električni blazini magnetne ceste med zelenimi gozdovi alpskega predgorja in skozi predore pod strmimi gorami, čez polja do flandrijskih ravnin, pod Rokavskim prelivom do neskončnih barakarskih naselij londonskih predmestij. Legitimacijo in carinski pregled smo opravili skorajda neopazno, saj je osebje na mejnem prehodu v Oceanijo takoj spoznalo, da smo samo skupina turistov. Med vožnjo, če nisem ravno nagovarjal izletnike s takšnimi in drugačnimi podatki in običajnimi opozorili, sem brskal po

spletu in si v spomin osebnega komunikatorja spravljaj vse naslove londonskih antikvariatov. »Naslednji dan imajo izletniki prosto popoldne za pohajanje po središču mesta. Tako bom imel nekaj časa in bom lahko obiskal vsaj nekaj starih bukvarnic,« sem si mislil. Poiskal sem jih tudi na zemljevidu, da bi videl, kje v mestu jih je mogoče najti. V mislih sem si naredil vrstni red po katerem bom obiskal antikvariate. Nekoliko me je žalostilo, ker sem spoznal, da vseh antikvariatov v Londonu ne bom mogel obiskati v enem popoldnevu.

Takoj po prihodu v London je sledil panoramski ogled starega mestnega jedra. Elektrobus se je počasi prebijal skozi promet mimo vseh znamenitosti, ki so vse po vrsti bile obnovljene replike: Trafalgar Square, Westminster, Picadilly z znamenitimi reklamnimi zasloni... O soncu, v katerem se je kopal London na vseh oglasnih predstavitvah, ni bilo ne duha ne sluha. Sivo jekleno nebo je kot težak pokrov pritislo na zemljo. Potem sem izletnike odpeljal v hotel, kjer so lahko odložili svoje potovalke in nahrbtnike. Imeli smo tudi kosilo. Po kosilu je bil predviden ogled Westminsterске opatije. Hodil sem med vrstami sedežev v elektrobusu in potihoma prešteval izletnike. Ko sem šel mimo tistega potnika, ki je zjutraj zamujal, sem zaslišal opazko:

»Tako slabo še nisem obedoval, odkar sem nehal jesti v službeni menzi. Pa taka agencija... «

Šel sem dalje, kot da nisem slišal, čeprav je zamudnik izrazil svojo nejevoljo tako naglas, da so ga lahko slišali skoraj vsi, nedvomno pa so ga slišali potniki v njegovi bližini, in če bi skušal karkoli odgovoriti, bi me to zagotovo zmotilo pri štetju. Meni se je hrana, ki smo dobili za kosilo, zdela

čisto dobra. Nič posebnega, toda vsekakor sprejemljivo in korektno postreženo. Toda spet od drugod sem ponovno slišal opazko:

»Pošteno smo plačali izlet... «

Po številu, ki sem ga naštel, sem lahko sklepal, da so bili zbrani vsi potniki, sprevodnik in jaz. Toda globoko v sebi sem začutil nejevoljo, ki se je počasi potihoma priplazila vame, kot se priplazi voda v čevlje ob prehodu po deževnem dnevu. Vsak napad na agencijo sem sprejemal kot napad nase. Čakali smo samo še lokalnega vodiča. Čez minuto ali dve se je le ta prikazal z zaskrbljenim obrazom. Bil je svetlolas mladenič oblečen, po zadnji modi:

»Dober dan,« sem mu ponudil roko.

»Dober dan.«

Rokovala sva se in se predstavila drug drugemu.

»Na žalost vam moram povedati neprijetno novico, da bomo morali nekoliko počakati, preden nas bodo spustili na ogled Westminsterске opatiје.«

»Kako pa to?« sem z začudeno zgrožen povprašal.

»Očitno so nas prebukirali. Ne bodo nam dovolili na parkirišče. Pa še teroristični napad se je zgodil v bližini Westminstera.«

»In koliko časa bomo morali še čakati?«

»Kakšno uro, morda dve,« mi je mirno odgovoril vodič.

Med potniki v elektrobusu je završalo od nezadovoljstva.

»Ja, tako pa vendar ne bo šlo!« sem skorajda kriknil in pomolil svoj osebni komunikator pred lokalnega vodiča. »Glej, čez tri ure imamo voden ogled 'Airstrip Ena Museuma' in nato obisk nakupovalnega središča in potem imamo še gala večerjo v hotelu. Jutri pa imamo ogled White Towerja

in prosto popoldne v središču mesta. Ne bom mogel izpeljati progama.«

'*Airstrip Ena Museum*' je v bistvu pravzaprav urejen tematski park, rekonstrukcija Ministrstva ljubezni iz osemdesetih let dvajsetega stoletja ali *Miniljub*, kot se mu je reklo v *Novoreku*. Ker so ga tik pred padcem *Angsoca* razstrelili, nihče danes natančno ne ve, kakšna je pravzaprav bila videti njegova notranjost in kaj se je v njem natanko dogajalo. Seveda *Miniljub* ni imel nobene zveze z ljubeznijo, kajti naziv je bil novoreški evfemizem. Zagotovo pa je znano, da so v njem potekala grozovita mučenja. Drugače pa je bil '*Airstrip Ena*' uradni naziv, ki je označeval Britansko otočje v časih *Angsoca*.

»Žal ti ne morem pomagati,« mi je hladnokrvno odvrnil mladenič, »tako pač je.«

Z mislimi sem nehote odtaval na svoj spisek londonskih antikvariatov, ki sem ga bil sestavil z brskanjem po spletu. Plašilo me je, da bo jutrišnje prosto popoldne morda moralo odpasti, in da zato ne bi mogel obiskati znamenitih antikvariatov.

»To je pa že višek! Kakšna nesolidnost!« sem se zadrl na vodiča. »Zdaj me dobro poslušaj! Uredi takojšen obisk Westminsterске opatije, kakor veš in znaš! Kakšna agencija pa ste? Napisal bom poročilo in če takoj ne urediš obiska, ti zagotavljam, da nikdar več ne bomo poslovali z vami! Saj veš, da če se program ne izvede, sem lahko ob licenco?«

Pravzaprav sem se že zavedal, da sem že bil ob licenco in posledično tudi ob službo, kajti pred izletniki sem bil obračunal z lokalnim izvajalcem, kar je turističnim vodičem strogo prepovedano. Mladi vodič je ostal miren in mi je rav-

nodušno odvrnil:

»Bom počakal zunaj.«

Obrnil se je ter izstopil skozi drsna vrata elektrobusa.

Potniki v elektrobusu so še naprej glasno izražali nezadovoljstvo in negodovanje ter glasno nergali:

»Lokalni vodič nam je sporočil, da bomo morali počakati uro ali dve za obisk Westminsterске opatije. Žal ne morem pomagati. Ni naša krivda. Višja sila,« sem skušal preglasiti in pomiriti potnike.

»Me prav malo briga!« se je oglasila ženica v prvi vrsti elektrobusa in se hkrati zazrla proti svoji sosedki, ki ji je v znak pritrditve prikimala.

»Pa si najдите boljše poslovne partnerje!« je zavpil nergač, ki je zjutraj zamujal. »Vi ste odgovorni za organizacijo potovanja! Tudi sam sem bil poslovnež in vem, kako to gre!«

»Pošteno smo plačali potovanje!« se je spet od drugje zaslišal jedek glas.

»Pa taka agencija!« je še nekdo od nekod čemerno vzkliknil.

Pa zopet: »Naj me vrag pocitra, če bom šel še kam s to agencijo!«

»Denar nazaj!«

»Buuu!« se je zaslišalo iz zadnjega dela elektrobusa. Očitno je bilo, da so vsi potniki delili mnenje s starim nergačem in so mu v en glas pritrdjevali.

»Poslušajte me, ogabni stari zafrustriranci! Dovolj!« sem se zadržal na potnike, ki so se v trenutku umirili. Nekateri so obstali čisto pri miru, z osuplo odprtimi usti.

»Doma bi ostali! Na potovanjih je pač tako, da je včasih potrebno malo potrpeti! V nasprotnem primeru raje doma

glejte poljudne holografske programe, ki prikazujejo svetovne znamenitosti. Toda ne, vas, ki niste nikoli v življenju izkusili česa hudega, potovanje pravzaprav sploh ne zanima. V bistvu hočete le, da vam strežem jaz, ki si pošteno in trdo služim denar in strežem vašim muham in zadovoljujem vaši nečimrnosti, od katere vam gre že na otročje. Ali mislite, da moram zares vedeti na vsakem vogalu tega sveta, kje je najbližje stranišče? Ne, ni mi treba! Saj imate osebne komunikatorje, pa si ga v vsakem trenutku lahko najdete! Ostanite doma in glejte televizijo! Adijo!»

Zapustil sem elektrobus. Lokalnemu vodiču, ki je stal zunaj in ki ni mogel več prikrivati osuplosti, sem izročil nekaj dokumentov, ki morajo biti tudi v tiskani obliki in mu s prostaško gesto pokazal komolec:

»Vodi jih, kot veš in znaš!«

Odtaval sem v mesto. Jesenski dan ni bil posebno mrzel. Južni veter je z obale nosil topel zrak in vonj po morju. Napetost žilah mi je začela počasi popuščati. Prijeten občutek svobode je začel počasi pronicati v vse kapilare mojega tkiva. »Kakšno olajšanje, kakšen občutek svobode! Česa takega še nisem občutil v življenju,« sem si začudeno prigovarjal. »Toda le kakšna bo cena za tako olajšanje,« sem se že naslednji trenutek vprašal, kajti globoko v sebi sem čutil in se zavedal, da se vrstijo dogodki v mojem življenju v napačno smer. Brezciljno sem taval po mestu uro ali dve, morda še dlje. Moj osebni komunikator je neprestano zvonil. Izpisovala se je številka mojega podjetja. Nisem se javljal. Utišal sem ga. Nasproti mi je prišel zanemarjen brezdomec, ki je nosil vse svoje premoženje v živopisnih plastičnih vreč-

kah, poslikanih z oglasi luksuznih prodajaln. Skoraj zagotovo so vrečke samo enkrat služile temu namenu, preden so prišle v roke brezdomcu. Znašel sem se na robu sluma, kjer sem zašel v prvo beznico, ki sem jo zagledal. Beznica je bila zares revno opremljena luknja. Tla so bila prekrita z nekakšnim oguljenim vinilom. Skozi prostor je valovala divja elektroglasba. Pivnica je bila nabito polna različnih ljudi. Mnogim se je, bodisi po oblačilih ali po barvi kože videlo, da prebivajo v bližnjem slumu. Naročil sem si pivo in merico viskija. Sedel sem ob majhno mizico, za katero je že bil sedel od pijače izsušen bledičen moški srednjih let. Njegovi gosti, črni lasje so bili na debelo skrbno polizano počesani nazaj. Njegova visoko poravnana frizura je nekoliko spominjala na pričeske, kot so jih nosili v sredini prejšnjega stoletja, tik pred veliko jedrsko vojno. Pravzaprav je bila frizura edina stvar na njem, ki je bila videti urejena.

»Smem prisesti?«

Moški ni ničesar odvrnil, temveč je samo nakazal z roko, naj sedem. Zaradi hrupa v pivnici se je neznanec nagnil čisto k meni. Videti je bilo, kot da bo vsak čas začel bruhati.

»Prijatelj moj. Kaj te je navedlo k temu, da danes tako piješ?« me je povprašal.

»Pravkar sem izgubil službo.«

»Ne sekiraj se. Saj ni važno. Sposobnost sploh ni važna, niti ni zaželena,« me je skušal pomiriti neznanec.

Ostal sem tiho. Zvrnil sem merico viskija in jo poplaknil z obilnim požirkom piva. V trenutku sem začutil, kako so se mi bile odebelile žile in prijetna toplina, ki se je širila iz želodca, je prevela moje telo od glave do peta. On pa me je medtem še vedno resnobno motril s svojimi modrimi izbu-

ljenimi očmi, katerih beločnica je bila vidno prepredena z rdečimi žilicami. S pogledom sem preveril svoj osebni komunikator. Na zaslonu je bilo izpisano: »2 – *neodgovorjena klica* – Iza«. Nisem se zmenil za opozorilo.

»Jaz se uničujem, Oceanija se uničuje, vse se uničuje, vse tone, vse gre dol...,« je nadaljeval in ob tem gestikuliral z dlanmi, ki so mu vidno trepetale.

»Hej, kolega, povej mi, kaj bi pravzaprav rad počel v življenju?«

»Poučeval bi,« sem mu med prikimavanjem odvrnil.

»Tudi na šolah ali univerzah ni... « Neznanec se je s hrbtom naslonil nazaj na naslon klopi, kajti od pijanosti ni mogel dokončati stavka. Ponovno sem naredil dolg požirek piva in se ozrl po ljudeh v pivnici. Od nekod se je vzelo dekle, oblečeno v kratko črno tesno oprijeto usnjeno krilo in usnjen brezrokavnik, ki se ji je prav tako tesno prilegal. Tako zelo, da sem lahko od blizu jasno videl obrise njenih ženskih oblin. Dekle mi je nenadoma in nepričakovano sedlo v naročje:

»Korenjak moj, a mi kupiš pijačo?«

Naj bo, sem prikimal. Takoj je k moji mizi pristopil natak. Naročila si je kozarec šampanjca, ali bolje rečeno cenelega penečega vina. V nosnicah sem zavonjal oster vonj poceni parfuma, ki se je mešal z njenim alkoholnim zadahom. Od blizu sem lahko videl neurejenost njenih svetlih, razmršenih las.

Prijela me je za roko in jo usmerila pod mizo, od spodaj na svoje mednožje. Za hip sem začutil pod prsti najlonski otip njenih nogavic. Konice prstov so se mi pogreznile v razporek, v mokro gorkoto med njenimi usnami. Na tkivu, prepredenem z živčnimi končiči, kjer se nohti stikajo s kožo, sem

začutil vroče meso njene sluzi. Priklopil sem se na večnost. »Junak moj, a vidiš, kako sem danes vroča in pohotna,« mi je dejala in me pogledala z otožno zasanjanimi očmi.

Srce mi je pričelo divje utripati. Tlak v moji notranjosti je narasel kot v velikanskem kotlu pod pritiskom, v katerem divje brbota vrela tekočina. V misli se mi je prikradel ventil z merilcem tlaka, katerega kazalec je kazal globoko v rdeče polje. Bilo je samo vprašanje časa, kdaj bom eksplodiral, da me bo razneslo kot samomorilskega terorističnega napadalca, katerega krvave koščke drobovja bodo pobirali daleč naokoli. Zagotovo sem moral prhniti skozi nosnice kot težaški konj, ki so ga v ledeno hladnem jutru vpregli s težkim bremenom. Hotel sem smrt, večnost, pa čeprav od pocestne prostitutke. Ni bilo važno. Nič več me ni brigalo.

»Nekaj minut hoje od tukaj stanujem,« mi je šepnila.

»Pojdimo,« sem s priprtimi očmi vročično dahnil. Pomislil sem: »Kamor gre bik, naj gre pa še štrik!«

Prijela me je za roko in me odvedla. Pijanec, ki je sedel poleg mene, se je medtem nenadoma zbudil iz alkoholnega delirija. Zaklical je proti meni:

»Ti rečem, resnično prava umetnica!«

Ob točilnem pultu sem na hitro plačal pijačo. Nato sva se podala na ulico v jesenski južni veter. Ogrnila si je kratek plašč iz umetnega krzna in me prijela pod roko. Hitela sva v njeno stanovanje, ali bolje rečeno njeno delovno mesto, ki je bilo v veliki hiši viktorijanskega videza. Vstopila sva skozi škripajoča vrata. Po notranjosti sodeč je bila stavba zagotovo replika, saj so bili notranji prostori razporejeni prese-
netljivo moderno. Vendar je bila stavba slabo grajena, kajti v nosnicah in na kosteh sem začutil tisti znani mrzli vonj po

plesni. Vonj po smrti.

Takoj ko sva stopila v njene prostore, sem ji odštel dvajset tisoč zlatih dolarjev, čeprav sem vedel, da za tovrstno uslugo v slumu ne daš več kot pet tisoč zlatih dolarjev. S tem podatkom sem moral biti seznanjen. Povedali so mi ga kolegi v službi, če bi slučajno kateri izmed potnikov povprašal po tovrstni uslugi. Nisva se dolgo poljubljala. Ko sem se slekel do golega, me je ravnodušno napotila v kopalnico. Kopalnica je bila sodobno opremljena, vendar se mi je v nosnice od nekod prikradel pritajen vlažni vonj, ki je spominjal na duh po zidarskem vezivu.

Potem ko sem prišel oprhan iz kopalnice, me je pričakala v kičastem, kričeče rdečem čipkastem spodnjem perilu. Opazil sem lahko tudi njene cenene tetovaže:

»Tiger, boš masažo?« me je z zapeljivo čutnim pogledom povprašala.

»Prosim lepo,« sem ji odvrnil.

Legel sem na posteljo in se prepustil nežni masaži. Njeni gibi rok, sprva nežni in nedolžni, so kmalu postali vroče zapeljivi. Dotikala in poljubljala me je po celem telesu in na koncu še po mednožju. Ni trajalo dolgo, ko je pričela sesljati moj takrat že krepko nabrekli ud. Neznani pijanec iz bara je imel še kako prav. Bila je zares prava umetnica. Njen jezik in ustnice so čutno poželjivo polzele po kamnito trdem reliefu mojega nabreklega oneja. Iza sploh ni imela pojma kako se to dela. Tudi Klea ne. Toda z njo mi je bilo lepo in je to z neskončno radostjo tudi pogosto ljubeče počela. Prodajalka ljubezni je imela lepo urejeno pristrizhene sramne dlačice okoli nožnice, ki so bile pravzaprav edina

zares urejena stvar na njej. Nabodel sem jo kot bojaželjen krvoločni našpičen grški haplot, ki pred bitko neposredno gleda smrti v oči. Dekle je pričelo stokati. Njeno stokanje je nekoliko spominjalo na bevskanje prestrašenega ščeneta. Cviljenje se je kradoma, počasi, pretanjeno priplazilo v sredino mojih možganov. Začutil sem odpor in njeno predirno ječanje me je začelo vse bolj motiti. Bevskanje, še najbolj podobno kozjemu meketanju, je postajalo nevzdržno. Nevidna bolečina je napolnila moje misli v možganih in se mi zarila v srčiko hrbtenjače. Na sencih sem začutil neznosen tlak. Nisem mogel več prenašati tega odvratnega bebavega stokanja. Oglušel sem. Pritisnil sem ji zaušnico... in še drugo, tretjo in četrto... Skobalil sem se z nje in potegnil s sebe preservativ, ki mi ga je, ne vem kdaj, ne da bi čutil, na skrivaj nataknila, kar je bilo nenavadno, saj je v slumih mogoče te reči običajno opraviti brez tovrstne zaščite.

»Kaj delaš, človek?« je zahlipala med solzami:

»Kurba!.. Da kaj delam?... Candra ušiva!... Vlačuga pocestna!... Tudi doma imam eno tako frigidno pizdo!... Nisem prišel tako daleč, da bi to poslušal in potem še za to plačal!... Ti že pokažem... «

»Bolj, ko me udarjate in ponižujete, bolj vas ljubim,« mi je s tresočim glasom med ječanjem odvrnila.

Začel sem jo še močneje klofutati in udarjati po njej. Ne vem, kolikokrat sem jo udaril, preden sem popolnoma zadihan omagal. Dobro sem jo moral zmlatiti. Nepremično sem zrl vanjo, kako leži na postelji, zvita v klobčič kot nekakšen zapreden zarodek, ki je našel varno zatočišče v samem sebi. Zarezal sem se kot pijanec, ki je ravnokar zvrnil šilce žganja. Odleglo mi je. Toda kaj kmalu pa sem zaslutil, da

moram čim prej od tod. Naglo sem se oblekel in stekel navzdol po stopnišču na ulico. In ko sem prečkal sem cesto, sem spoznal, da me občutek slutnje nevarnosti ni pustil na cedilu. Na nasprotni strani ulice je tekel proti vratom hiše, v kateri je delovala prostitutka, visokorasel mulat robatega obraza in oglatih pleč. Njegov krepki hrbet je bil podoben starinski masivni omari. Z roko se je držal za klobuk, da ga med tekom ne bi izgubil. »Tako je moram pobrati od tukaj!« sem si dejal. Šel sem do prvega parkirišča magnetne ceste in sedel v elektrotaksi. Notranjost taksija je bila zane-marjena. Plastične obloge so bile obrabljene in so odstopale. Videti je bilo, da notranjosti taksija nihče že nekaj časa ni očedil. Odtipkal sem naslov »Trg Timianove Revolucije, Ljubljana, Evrasia«, kjer sem bil pobral izletnike in kjer je bil parkiran moj elektromobil. Računalnik je prepoznal naslov in preračunal razdaljo in določil ceno. Glede na razdaljo in na preračunano ceno, je računalnik zahteval takojšnje plačilo. Odprl sem osebni komunikator, ki je navezal stik z računalnikom taksija. Moral sem odtipkati številko in kodo svojega bančnega računa. Potem je računalnik taksija zahteval še prstni odtis. Pritisnil sem palec na polje, ki se je izrisalo na zaslonu elektrotaksija. Zmrazilo me je. Zaslon je poskeniral moj, ob prozorno plastiko zaslona pritisnjeni palec. Nekaj časa je trajalo in med tem časom se je na zaslonu izpisalo: »Postopek identifikacije je v teku« in zatem »identifikacija potrjena« Vrata so se s hidravličnim šumom zapahnila in elektrotaksi je sunkovito pospešil na tiru magnetne ceste. Zleknil sem se v sedež. »Zdaj lahko pozabim na antikvariate,« sem pomislil. Lebdel sem z veliko hitrostjo preko obdelanih poljan. Nekje v daljavi je sijal orjaški

zaslon, na katerem se je predvajala reklama za najnovejši elektromobil s terenskimi sposobnostmi. Lebdel sem. Ustaviti sem se moral samo na mejnem prehodu, se legitimirati in prenesti mrakobne poglede obmejnih policistov, ki so, bolj kot mene, premerjali razmajani elektrotaksi. Policisti so zagotovo slutili, da mora biti z menoj nekaj zelo narobe. Niso se motili.

V Ljubljano sem se vrnil, ko je bila že noč. Na parkirišču sem se presedel v svoj elektromobil. Odpeljal sem se proti domu. Ob tej uri ni bilo več mnogo prometa. Otroka bi morala že zdavnaj biti v postelji. Ustavil sem in parkiral svoj elektromobil pred našim domom, kjer pa sem zagledal na stopnišču, pred vhodnimi vrati zložene kovčke in svoje potovalne torbe. Poleg kovčkov sem prepoznal svoje športne rekvizite, nosilce elektronskih podatkov, natisnjene knjige in knjige, ki sem bil jih nabral po raznih antikvariatih. Pozvonil sem. Na priprtih vratih se je prikazala Iza. Vrata je odprla samo toliko, kolikor ji je dovoljevala varnostna verižica, katere namen je samo v tem, da preprečuje vstop kakšnemu nezaželenemu gostu in da morebitnim vlomilcem nekoliko oteži delo.

»Iza, kaj je zdaj to?

»Odidi! Vrni se šele, ko boš dodobra razmislil o svojem življenju in ko boš spremenil vse, kar je potrebno.«

»Ampak, Iza, saj sem vendar tvoj mož!«

»Zdaj pa pojdi, sicer bom poklicala policijo.«

»Iza?!«

»Adijo!« je ostala neizprosna Iza.

»Iza, ali verjameš v Boga?« sem zatulil.

S trdim tleskom je pred menoj zaprla vrata. Elektronska ključavnica je zaškrtnala. Nepremično sem obstal in nekje v sosesčini je topo zaropotalo. Nekdo je zapahnil okno.

Ni mi preostalo drugega, kot da znosim svoje reči v elektromobil. Nosil sem jih počasi kot smrtno ranjen jelen. Pravzaprav pa mi je bilo vseeno. Vedel sem, kam vodi moja pot.

Preko računalnika v elektromobilu sem poiskal najcenejši hotel, ki kajpada ni mogel biti drugje kot na robu sluma. To je bilo očitno iz zemljevida, ki se je prikazal na zaslonu. Dotaknil sem se zastavice z logotipom hotela in elektromobil je odbrzel v zeleno smer. Po približno četrtr ure vožnje sem ustavil elektromobil na hotelskem parkirišču. S seboj sem vzel večji del svoje prtljage. Preden sem vstopil v hotel, sem moral mimo brezdomca, spečega nad ventilacijskim jaškom, ki je vodil iz podzemne magnetne ceste. »Včasih so bile ječe z mučilnicami, potem koncentracijska taborišča, pa gulagi in ne nazadnje veseljakampi in podobno,« sem pomislil, »danes so to pač krediti, psihiatrija, počasno umiranje na obroke in seveda brezdomstvo. Vse to je danes perverzno poceni. Zelo perfidno.« Vstopil sem v recepcijo hotela, kjer je bilo v baru nekaj ponočnjakov. Šel sem do recepcije in zahteval prosto sobo. Receptorja, ki sta že na pogled bila videti zanemarjena, sta se pomenljivo spogledala. Zdelo se mi je, da se nasmihata moji usodi, kot da bi jo nekako po božji volji že poznala. Preden sem se odpravil v sobo, sem ob točilnem pultu zvrnil dvojno merico viskija.

Soba, ali bolje rečeno sobica, je bila presenetljivo snažna.

Oprhal sem se, ugasnil luč in legel v posteljo. Želel sem zaspati, vendar nisem mogel. Iz sosednje sobe je prihajal pritajen zvok stokajočega bevskanja. Prav takega, kakršnega sem bil deležen v Londonu. Z blazino sem se pokril čez glavo. Vendar ni pomagalo. Bevskanje mi je ostro prediralo možgansko opno. Hvala bogu je rezko, bevskajoče meketanje v doglednem času prenehalo, in ko se je ponovno začelo, sem se že bil zazibal v polsen.

Takoj v ponedeljek zjutraj je na moj osebni komunikator priletelo sporočilo, da je moje delovno razmerje prenehalo, zaradi kršitev vseh naštetih členov pogodbe. Napisano je bilo, da naj iz podjetja odstranim svoje stvari in predam dokumente in elektronsko gradivo svojemu, zdaj že bivšemu sodelavcu. Na koncu je bilo še navedeno, da je za morebitne spore pristojno okrajno sodišče. Z osebnega komunikatorja sem poslal približno petdeset sporočil na naslove različnih podjetij in ustanov, ki sem jih izbrskal na spletu. Sporočila so po vrsti vsebovala šablono prošnje za službo. Menjal sem le nazive in naslove. Priložil sem še svoj življenjepis. Žal pa sem prejel samo nekaj odgovorov, ki bi jih lahko preštel na prste ene roke in so v strnjeni obliki, vsa po vrsti, vsebovala skorajda enako, kratko, suhoparno sporočilo: *»Spoštovan g. dr. Ian Sater, z obžalovanjem ti sporočamo, da trenutno nimamo potrebe po delavcih vašega profila. Lepo pozdravljen«* *»Prekleta novodobno suženjstvo!«* sem preklinjal v sebi. V dneh, ki so sledili, sem se predajal brezdelju. Zato sem začel hoditi na izlete v bližnjo okolico, za katere nikoli doslej nisem našel časa. Toda moji uborni prihranki so pričeli usodno kopneti. Moral sem se izseliti iz hotela.

Nastanil sem se v samskem domu, kjer so bivali povečini samski moški, ki so opravljali težaška priložnostna dela. Tu so bivali tudi upokojenci z zelo nizkimi dohodki, pa brezposelni, ki so živeli od svojih mizernih zavarovalniških rent za primer izgube dela. Tudi sam sem bil zavarovan za primer brezposelnosti, vendar je moja zavarovalnica bila bankrotirala. Ker je država jamčila za tovrstne zavarovalniške vloge, sem prejemal neko uborno, od države zagotovljeno vsoto, ki je komaj pokrila stroške nastanitve v samskem domu in za katero se mi je zdelo, da je zavoljo inflacije vsak dan nižja. Samski dom je bil velika siva brezoblična, slabo grajena večnadstropna stavba na robu središča mesta, kjer se je le nekaj ulic stran razprostiral velik slum. V svojih obupanih mislih sem se po obešenjaško šalil in mu pravil *Ministrstvo obilja* ali *Miniob*, kot se je bilo pravilo v *Seštevreku* v času *Neoboljševizma*. V domu sem bil obsojen na skupno kuhinjo in na skupne sanitarije ter na skupne dnevne prostore. Za bedno poplačilo sem bil primoran prodati svoj avtomobil. Nisem zmoget več zanj plačevati dajatev. Na žalost sem se moral, za mizerno ceno, posloviti tudi od svojega osebnega komunikatorja, ker tudi zanj nisem zmoget plačevati naročnine. Uporabljati sem moral brezplačni dostop do spleta v samskem domu ali v kateri izmed javnih knjižnic. Da bi si izboljšal gmotni položaj sem preko servisa opravljaj priložnostna enodnevna dela. Tako sem okopaval vrtove, pomagal pri selitvah, pospravljaj stanovanja, sprehajaj pse in podobno. Pravzaprav sem bil nekakšen novodobni dni-nar. Tehnično gledano sem bil že spadal med rajo, oziroma bolje rečeno, med črne kulije. Denarja mi je primanjkovalo tako zelo, da sem se začel oblačiti pri karitativnih organi-

zacijah. Jemal sem tudi priboljške, ki so neprodani ostali najdražjim restavracijam v mestu, in so jih pozno ponoči pripeljali s pomočjo nekakšnega prostovoljskega servisa.

Pogosto sem mislil na otroka. Bilo mi je hudo žal zanj in bolečina me je zares peklila. Toda ostati z Izo bi bilo nad vse pogubno. Z mojima otrokoma pravzaprav nisem imel nobenega stika. Iza si je izmišljevala vsemogoče izgovore, da mi je lahko preprečevala preživetje katerega izmed prostih popoldnevov z njimi. Na elektronska sporočila sploh ni odgovarjala. Tu in tam je odgovorila na moj klic. Najverjetneje se me je neskončno sramovala. Toda globoko v sebi sem upal in se slepil, da v njej še vedno tli maščevanje. Nekajkrat sem, na vrat na nos, pozvonil na svojem domu. Pogovor skozi z verižico priprta vrata je navadno potekal nekako takole:

»Živijo! Prišel sem pogledat otroke.«

»Zdaj nimajo časa. Imajo obveznosti. Narediti morajo naloge. Poleg tega pa jih moram še okopati.«

»Pojdi zdaj, sicer pokličem policijo!«

Sključeno sem se obrnil in pobral. Občasno sem malemu Gabru poslal na njegov otroški komunikator kakšno sporočilo, za katerega pa nisem vedel, ali ga potem pokaže Izi.

5

*V začetku je bila Beseda
in beseda je bila pri Bogu
in beseda je bila Bog.
Ta je bila v začetku pri Bogu.
Vse je po njej nastalo
in brez nje ni nič nastalo,
kar je nastalega.
V njej je bilo življenje
in življenje je bilo luč ljudi
in luč sveti v temi
in tema je ni sprejela.*

*(Sveti evangelij Jezusa Kristusa
po Janezu)*

Začel sem kaditi in pogosto se je dogajalo, da je kateri izmed mojih sostanovalcev potrkal na vrata moje obskurne sobice in me vprašal, če imam kakšen čik, ali če bi mu dal šilce žganja. Včasih so me spraševali tudi po drobižu.

Tako je pozno nekega večera moj sosed Wolfi potrkal na moja vrata. Nekoč je bil profesor strojništva in metalurgije, pa se je bil zapil. Nosil je nepristrižene ravne lase in vedno je nosil čepico s šiltom. Nekoliko je spominjal na ostarelega mehanika. Njegova zgodba je bila skorajda na las podobna moji zgodbi:

»Živijo...«

»Ja, živijo...«

»Ali imaš kakšen čik?«

»A ti sploh veš, koliko je ura?« sem ga nejevoljno izprašal.

Iz žepa je potegnil litrsko steklenico, napolnjeno z brez-

barvno tekočino.

»Domače je. Dobil sem ga danes pri nekem kmetu kot del plačila za opravljeno delo.«

»Pejt not!« sem mu velel in se umaknil od vrat.

»Sem čisto brez denarja. Grozno.«

»Tudi jaz,« sem mu odvrnil, »sedi!«

Sedla sva na posteljo.

»Pravijo, da bodo ukinili vse vrste pomoči za brezposelne,« mi je dejal sosed, »javne finance so menda čisto na psu, tik pred bankrotom.«

Požrl sem slino.

»A misliš, da bodo ukinili tudi garancijsko rento za brezposelne?« sem ga zaskrbljeno vprašal.

»Ne vem, najbrž bodo tudi to ukinili.«

»Hm..., lažejo. Hočejo samo, da bi mi, dninarji, še več delali, da bi lahko nekateri živeli v vilah s služinčadjo, se vozili v zasebnih reaktivcih in počitnikovali na velikih jahtah. Naše delo se jim najbolj izplača. Pravo suženjstvo se obeta.«

»Ja, zdaj imamo kartelni socializem. Lenin je imel prav. Socializem je proces, ki traja, nikoli dokončana zgodba,« je še pripomnil Wolfi in se ob tem kisko nasmehnil.

Dvignil sem se s postelje in iz kredence vzel dva kozarca.

»Kako je šele mladim? Prav hudo mi je, ko pomislim na svoje otroke. Tudi oni so na pogodbah za določen čas z bednim plačilom. Ti rečem, ni prihodnosti,« mi je rešnobno, zaskrbljeno nadalje pritrjeval in hkrati zmajeval z glavo.

»Ja, škoda, da si se ga tako zapil. Bil si profesor. Lahko bi pomagal svojim otrokom.«

»Aleluja, veš, da ni bilo to. Najpomembnejši kriterij na uni-

verzi je pripravljenost na protipravno delovanje, da ne govorim o občečloveških vrednotah, kaj šele, da ne bi omejnjal akademske poštenosti. In na neki točki se nisem hotel več iti tega razbojništva. Zato sem zdaj tu, kjer sem! Pusti zdaj to. Kar je bilo, je bilo.«

Wolfi je natočil žganje v kozarca in nazdravila sva:

»Na dolga leta!«

»Na dolga leta!«

Mlačna tekočina me je zapeklila po grlu. Spačil sem se, vendar je že naslednji trenutek prijetna toplota napolnila moj želodec in vroča kri se mi je divje pognala po mojih odebelenih žilah.

»Veš, kaj. Spoznam se na redke kovine,« mi je dejal sosed, »na odpadu bi se marsikaj utegnilo najti in potem drago prodati. Razstavila bova različne tehnične naprave in aparate. Ne moreš si predstavljati, kaj vse ljudje zavržejo. Bi šel z menoj?«

Wolfijeva ponudba me je presenetila. Nekaj časa sem razmišljal: »Denarja mi zares primanjkuje.« Zato sem privolil:

»Šel bom s teboj.«

»Nočem sam med kulije in cigane,« je z vidnim olajšanjem veselo pripomnil.

Ponovno sem naredil dolg požirek žganja:

»Na zdravje!«

»Na zdravje!« mi je sledil sosed Wolfi.

Popivala sva dolgo v noč. Ne spominjam se več, kaj vse sva se pogovarjala. Zjutraj sem se prebudil oblečen in ura je že kazala proti poldnevu. Zamudil sem bil prevoz na delo, za katerega sem bil dogovorjen preko servisa. Rastovarjati bi morali neke elektrotovornjake.

Ravno sem se bril, ko je Wolfi potrkal na vrata moje sobice:

»Živijo! A greva?«

»Kam pa?«

»Ja, na smetišče, vendar!«

»Samo oblečem se,« sem odvrnil.

Odbrzela sva po stopnišču navzdol in skočila na prvi elektrobus, ki naju je popeljal na konec sluma na robu mesta, kjer se je razprostiralo veliko mestno smetišče. Na smetišču se je vedno trlo ljudi. V glavnem temnopolti, Azijati, Romi in drugi, ki so sodili med rajo. Veliko je bilo tudi otrok, zamazanih, razmršenih, razcapanih. In ptice. Mnogo ptic je bilo, ki so nas v jatah obletavale in potrpežljivo iskale hrano ter čakale na priboljške. Prav nič se nas niso bale. Videti je bilo, da se zavedajo, da z ljudmi tekmujejo za isti prostor pod soncem. Zdele so se mi napadalne in videti je bilo, kot da nas zdaj zdaj, nameravajo napasti in nam, kot najslajšemu plodu, izključiti oči. Občasno je mimo nas prihrumel težak valjar z velikanskimi kromiranimi konicami na obodu jeklenih koles, ali bolje rečeno valjev. Tisto, kar je valjar pomendral, je bilo izgubljeno. Toda prihajali so vedno novi, z odpadki otovorjeni elektrotovornjaki, ki so sipali vedno nove kupe smeti, na katere so kot sestradana zverjad, ali kot kričavi otroci, ki se ob uri telovadbe zapodijo na igrišče, planili brskalci po smetiščih.

Toda Wolfi je bil drugačen. Prav zares se je spoznal na stroje in aparate. Njegovo znanje je bilo nepopisno, ogromno. Najprej je nekaj časa z rokami v žepih postopal po smetišču. Tu in tam je z nogo pobrskal po smeteh in prekucnil kakšno odsluženo stvar, dokler ni njegovo ostro izurjeno

oko zaznalo česarkoli, kar bi lahko bilo še uporabno. Šele potem si je stvar od blizu pogledal. Naučil me je razstavljanje komunikatorje, računalnike, televizorje, gospodinjske pripomočke in druge aparate ali stroje. Iskala sva baker, medenino, redke zemlje in druge cenjene kovine in materiale. Tu in tam sva našla tudi kakšen še uporaben del ali elektronski sklop. Nabrane kovine sva potem v slumu prodala različnim mešetarjem. Zaslužek je bil soliden. Znašal je približno toliko, da nama ne bi bilo potrebno več obedovati v brezplačnih menzah, ki so jih vodile različne dobrodelne ustanove.

Nekega popoldneva sva z Wolfijem sedela v majhnem parku, ki je mejil na bližnji slum. Privoščila sva si liter vina. Nekaj žganja sva bila že popila preko opoldneva. Park, ki si je komaj še zaslužil tako ime, je bolj spominjal na zaraslo goščo. Neredko je bilo mogoče na tleh videti uporabljene kondome in injekcijske igle.

»A si že videl, tam čez, uno novo kurbo?« me je vprašal Wolfi.

»Ja, sem, in kaj za to,« sem malodušno odvrnil.

»Si videl, kakšna prasica? Gate trga.«

S kazalcem sem se dotaknil Wolfijevih prsi, kot bi ga hotel zabosti:

»Ja Wolfi, samo ona je zate malce predraga.«

»Hm, če bi imel deset ali dvajset jurjev, ti povem, maternico bi ji olupil.«

»Daj no, ne repenči se. Ti lahko samo še malo polizeš, še posebej, kadar si tako pijan.«

»Kaj, da jaz?« je vzrojil Wolfi in se dvignil s klopi, »še porival

bi lahko v porno filmih!«

»O ne, že spet!« sem pomislil. Kadar je bil Wolfi popolnoma nalit, je običajno postal težaven in neznosno naporen. Popolnoma nemogoče ga je bilo pomiriti, in še manj, preusmeriti njegovo pozornost, ali ga celo odgnati. Ponavadi je začel govoriti skrajno opolzko. Znal je pripovedovati neverjetne, osupljive obscenosti, ki jih je bil slišal v slumu.

»A si se ga spet do konca nažrl? Wolfi, prosim, nehaj! Daj, pomiri se!«

Toda Wolfi se je gromko, privošljivo zakrohotal skozi nosnici. Potem pa me je resnobno pobaral:

»Ilan, veš kaj. Tole z nabiranjem kovin ni slabo. Toda domislil sem se še nečesa boljšega.«

Stisnil sem ustnice in ga potem, kot da me njegov predlog nadvse zanima, premeril z začudenim pogledom:

»Povej!«

»Morala bi se lotiti odpadov električnih vozil. Tam bi se šele našle uporabne stvari, ki bi jih lahko potem v slumu prodala za neprimerljivo višjo ceno.«

Pravzaprav nisem vedel, kaj naj odgovorim. Skomignil sem z rameni in privolil:

»Hm, zakaj pa ne.«

Takrat še nisem vedel, da bova kradla.

Proti večeru, ko je za običajne ljudi že konec delovnega dne, sva se odpravila na enega izmed elektromobilskih odpadov. Presenetilo me je, da je odpad zagrajen z bodečo žico. A Wolfi očitno ni kazal presenečenja. S seboj je, poleg običajnega orodja, imel velike klešče z majhnimi ostrimi rezili in dolgimi ročaji. Nataknil si je gumijaste rokavice:

»Zagotovo je pod napetostjo. Toda ta napetost ni tako visoka, da bi te ubila. To je sicer prepovedano. Vendar tu se začenja slum. Zares nikogar ne briga, če v slumu električna žica ubije nekoga, ki ima slučajno srčni spodbujevalec,« se je Wolfi privoščljivo zarežal, tako da sem lahko videl njegove popolnoma propadle zobe.

Požrl sem slino. Wolfi mi ni povedal, da bova vdrla na ograjeno območje, ki je pač nekogaršnja lastnina. Ni se zmenil za moje obotavljajoče se poglede. S kleščami je pričel trgati žico na ograji. Nekajkrat se je pošteno zaiskrilo. Trgal je žico toliko časa, dokler ni nastala v ograji velika luknja.

»Ne dotikaj se je!« mi je zabičal in se počasi in previdno podal skozi odprtino.

Sledil sem mu. Prestopil sem mejo zakona in postal tat vlomilec. Potem sva stekla do parkirišča, kjer so bili nagneteni in nakopičeni stari odsluženi elektromobili. Srce mi je divje utripalo. Kljub temu da sem tekel, moje telo očitno ni pokurilo vsega adrenalina, ki se je bil nabral v krvi. Drhtel sem. Iz spomina sem si v misli priklical vse filme o diverzantih, gverilcih ali komandosih, kako rešujejo svet, ki sem jih bil do tedaj videl. Wolfi pa je bil videti resnobno zbran, kar me je za silo pomirilo. Začutil sem, kako sem začel uživati v napetosti. Tudi tukaj, na odpadu elektromobilov, je prišlo na dan Wolfijevo ogromno nakopičeno znanje. Z elektromobilov sva jemala večje ali manjše elektromotorje, navitja, posode za utekočinjen hladilni plin, hidravlične sklope, superprevidno keramiko in vse drugo, kar je še imelo neko vrednost. Odirala sva pogonske baterije in iz njih jemala dragoceno kovino in sol. Morala sva se potruditi in se ponoči večkrat vrniti po nagrabljeno. Vse, kar sva naropala na odpadu,

sva za med prodala v slumu šušmarskim mehanikom elektromobilov. Zaslužila sva za najine pojme nepredstavljivo mnogo. Tako pridobljeno vsoto bi lahko primerjal s svojo mesečno plačo, ki sem jo bil zaslužil v najboljših letih. Posel nama je dobro tekel in delala sva tudi ob nedeljah.

Toda najino veselje ni trajalo dolgo. Enkrat se je moralo zalomiti. Nekega večera so naju zalotili delavci na enem izmed odpadov električnih vozil. Obstopili so naju s francoskimi ključi, dolgimi papagajkami in kovinskimi cevmi v rokah. Prijeli so naju in zadržali na odpadu, dokler ni prišla policija. Noč sva morala prebiti na policijski postaji, vsak v svoji celici. Na policijski postaji sem pričakoval, da se bo trlo prostitutk, obnemoglih klatežev, drobnih tatičev in drugih, ki so se tako ali drugače pregrešili proti zakonu, kot bi se za policijsko postajo sredi sluma spodobilo. Toda, naltela sva na vse kaj drugega. Nikogar, razen osebja, nisem videl na policijski postaji, kar me je popolnoma presenetilo. Policijsko osebje je korektno ravnalo z nama. Nekako so celo dajali videz zdolgočasnosti. Očitno jih nisva posebno zanimala. Videti je bilo, da so morali biti policisti in drugo osebje na policijski postaji sorazmerno slabo plačani, kajti med njimi so prevladovali temnopolti in mešani. Napisali so prijavo in naju ovadili sodišču. Potem pa so naju izpustili.

Wolfi je hodil naprej s krepkimi koraki. Komaj sem ga dohajal. Ozrl sem se nazaj proti policijski postaji. Bila je komajda malo večja od nizkih zgradb v njeni bližini. Edino pročelje policijske postaje je bilo, za razliko od ostalih hiš v slumu, brezhibno pobeljeno. Stopala sva po zaprašenih in zasmel-

tenih ulicah. Iz enega od smetnjakov, mimo katerih sva morala, se je valil jedek usmrajen dim tlečega polivinila, ki je pekoče dražil oči.

»Wolfi, kaj bova zdaj?« sem ga povprašal.

»A si spal na odpadu, ali kaj? Zakaj hudiča pa te imam?« mi je odgovoril z vprašanjem, ne da bi se ozrl proti meni.

»Ravno sem odstranjeval enega izmed elektromotorjev..., pa nisem bil pozoren... popolnoma so me presenetili.«

»Že dobro. Pomiri se.«

»Wolfi, morda pa tvoja domislica z odpadki elektromobilov... le ni bila tako dobra.«

Wolfi je molčal. Zato sem nekoliko razdraženo nadaljeval:

»Ovadili naju bodo sodišču... in končala bova v zaporu.«

»Pomiri se. Saj ne bo nič.«

»Kako ne bo nič?«

»Kdo pa se bo ukvarjal z nama, ki brskava po odpadkih in smetiščih? Kje pa imajo sodišča, ob vsej obilici pametnejšega dela, čas za naju? Poleg tega pa zagotovo vedo, da sva čisto brez denarja, in da so sodni stroški daleč preveliki, da bi naju obsodili in ustrezno oglobili. Poleg tega pa žal nimajo znanja, niti volje, da bi vladali po črki zakona in bili učinkoviti, da bi stvari tekle.«

Wolfi je ob tem izustil še nekaj sočnih kletvic in nato je nadaljeval:

»Lažje je vladati anomalnemu in nepopolnemu sistemu, kot pa nečemu, kar je popolnoma optimizirano.«

Toda Wolfi se je motil. Nedolgo po dogodku na odpadu in po pridržanju na policijski postaji v slumu, sem nekega dne ob vrnitvi v svojo sobico na tleh zagledal ovojnico z evrazijskim grbom. Pod grbom je bil z debelimi velikimi tiskanimi črkami

napis Okrajno sodišče in njegov naslov z malimi tiskanimi črkami. Z vročičnim razburjenjem sem jo odprl in začel brati:

»Spoštovan dr. Ian Sater, stanujoč... bla, bla... Vljudno si vabljen na narok preiskovalne in glavne obravnave pred Okrajnim sodiščem... bla, bla... zaradi utemeljenega suma poizkusa tatvine in odtujitve stvari na odpadu električnih vozil podjetja..., ki si ga zagrešil skupaj z osumljenim prof. Wolfiem Kovačem, dne...«

»Preklete,« sem zaklel pri sebi.

Ko sem pred Wolfija pomolil dopis, se ni niti malo vznemiril. Tudi on je prejel enak poziv na sodišče. Sprva je molčal. Toda njegov molk ni bil tiste vrste tišina, ki bi pomenljivo izražala zaskrbljenost. Iz njegovega pogleda je bilo moč čutiti nekakšno kleno pomirjenost z usodo. Naposled pa je le zamišljeno pripomnil:

»Bo že kako.«

Sodna palača, velika zgradba v središču mesta, je bila replika zgradbe iz devetnajstega stoletja. Palača je bila obdana z mogočnimi drevesi. Notranjost sodnije je bila, kot pri vseh replikah, moderna. Vse replike zgradb s sodobno notranjostjo so mi budile občutek tesnobe. Neki nižji strokovni sodelavec sodišča nama je pobral osebne podatke in naju zaslišal. Lenobno je izpolnjeval formularje in tipkal v računalnik. Več kot očitno je bilo, da ga nisva posebej zanimala. Komajda sem mu lahko pogledal v oči, kajti vsakič, ko sem ga pogledal, sem v očesnih jamicah začutil topo

bolečino. Wolfiju pa, nasprotno, mučno in ponižujoče pobiranje podatkov ni prišlo do živega. Neprizadeto, skorajda ležerno, je odgovarjal na vprašanja, kot da opravlja neko popolnoma običajno opravilo. Na primer, kot bi odvijal vijak ali zabijal žebelj v steno.

Zasliševanje po osebnih podatkih ni trajalo dolgo. Začutil sem olajšanje in za nekaj časa sem si lahko oddahnil. Ker je šlo za manjše kaznivo dejanje, sva lahko zaprosila za pravno pomoč kar na sodišču. Dodelili so nama nekega mlajšega pravnika za pravno pomoč po dolžnosti, s katerim sva se lahko posvetovala. Odvetnika, po zadnjih racionalizacijah, dobijo samo obtoženi za težja kazniva dejanja kot so umori, oboroženi ropi in podobno. Pravniki, ki so nama ga dodelili je bil nižje postave in nekoliko debelušen. Oblečen je bil v malce pretesno obleko. Okoli vratu pa je imel ovito široko, živopisno, smešno kravato. Njegovi lasje so bili videti nepristriženi in zamaščeni. Govoril je z rahlim narečjem. Zdolgočaseno je, kot bi bral, drdrajoče, suhoparno in dolgovezno našteval člene zakonov, pravilnikov in poslovnika sodišča. Takoj mi je bilo jasno, da si z njim ne bova mogla dosti pomagati. Med drugim tudi zato, ker je bila najina krivda več kot očitna

Pred glavno obravnavo sva morala čakati v preddverju sodne dvorane. Sedela sva na klopi poleg vrat. Po hodniku so odmevali dirjajoči koraki in v daljavi je bilo mogoče slišati loputanje vrat. Wolfi se je obrnil proti meni rekoč:

»Ampak tale mladenič nama ni bil v nobeno pomoč. Pfej, pa taka pravica!«

»Wolfi, briga njega za naju. On je v tej službi samo zato, da si dopolni svoj življenjepis z državno službo. Za med ga bojo potem zaposlili v kakšni firmi.«

»Saj, saj, po *Petrovem načelu* je vsakemu usojeno napredovati do stopnje nesposobnosti,« je Wolfi resnobno pripomnil in si pomenljivo, s pridihom poroga s kimanjem pritrjeval.

»Kaj je to *Petrovo načelo*?« sem ga povprašal.

Wolfiju se ni dalo odgovoriti in razpravljati, kar je bilo na dane okoliščine povsem razumljivo. Zato je, kot bi hotel z zamahom roke pregnati muho, odvrnil:

»Ma, poglej si na spletu, kaj je *Petrovo načelo*.«

Potem sva morala v sodno dvorano. Dvorana je bila razsežna, tako da bi lahko v njej odprli kino ali gledališče. Besede v njej so votlo odmevale. Vendar smo v njej sedeli samo sodnik, javni tožilec, zapisnikar in midva z Wolfijem. Bledoličen sodnik v sodni opravi z rdečo čepico na glavi se je zaskrbljeno zamišljen sklanjal na spis in si pomenljivo prikimaval. Našobil je ustnice in nato, skorajda bolj zase, preden je začel resno izpraševati, tiho dejal:

»Profesor Kovač in doktor Sater... Hm... «

Nato naju je sodnik še enkrat na kratko zaslišal po osebnih podatkih in potem prebral obtožnico. Vprašal naju je, ali razumeva obtožnico, kar sva med prikimavanjem glasno pritrdila. Na vprašanje, kako se bom branil, ali kot kriv ali kot nedolžen, sem se že hotel izreči, da se bom branil kot kriv, a se je bil Wolfi že izrazil, da se bo branil kot nedolžen. Zato mi ni preostalo drugega, kot da ponovim za Wolfijem. Nad Sveto Biblijo sva se bila zaprisegla k resnici. Nato so naju zaslišali, vsakega posebej. Ko sta javni tožilec in so-

dnik zaslišala Wolfija, sem moral zapustiti sodno dvorano, in ko so zaslišali mene, je moral Wolfi zapustiti dvorano. Potem se je proces nadaljeval. Javni tožilec je deloval nekoliko napadalno. Toda zagotovo se je, glede na trivialnost najinega procesa, moral precej truditi, da je delal vtis grozeče resnobe. V zagovor nisva imela kaj povedati. Najino krivdo je bilo tožilcu zares lahko dokazati. Zato sva povečini lahko odgovarjala samo z da in ne. Po vsakem vprašanju in najinem odgovoru je za trenutek zavladała tišina. Slišati je bilo le kapljajoče škrtanje zapisnikarjeve tipkovnice. Počutil sem se neskončno osramočenega. Česar pa ne bi mogel reči za Wolfija. Ni bilo videti, da bi čutil kakršnokoli osramočenost. Lahko bi celo dejal, da se je morda zdelo, da na neki način celo kljubuje. Njegova pojava je delovala kot pokončna sveča, ki sipa svetlobo in razsvetljuje prostor okoli sebe. Potem so, eno za drugim, klicali priče, delavce z odpada električnih vozil in jih zaslišali. Vsi so povedali bolj ali manj enako zgodbo in kazali na naju. Po zaslišanju so nemudoma zapuščali sodno dvorano. Lahko bi bili ostali tudi do konca sojenja. Toda najverjetneje so se morali vrniti na delo. Najin proces na obravnavi ni trajal dolgo. Sodnik nama je kmalu, v imenu ljudstva, izrekel sodbo. Dobila sva vsak po tri mesece pogojne zaporne kazni in leto dni preizkusne dobe. Izrekel nama je še pravni pouk glede možnosti pritožbe in o pravnomočnosti sodbe. Nato pa je na koncu še pomenljivo, skorajda grozeče pristavil, da prihodnjič ne bo več tako milosten. Ko sva zapuščala sodišče, sem sproščeno, kot bi se znebil velikanskega bremena, dejal Wolfiju: »Dobro sva jo odnesla, kajne?«

Wolfi ni ničesar odvrnil.

V domu naju je čakalo novo neprijetno presenečenje. Na tleh moje sobe sem zagledal ovojnico. Tokrat od uprave doma. Panično sem jo odprl. Začel sem brati: *Spoštovan lan Sater... bla... bla. Zaradi nedovoljenega vnosa alkoholnih pijač v dom, kar je v nasprotju s hišnim redom, moraš nemudoma zapustiti sobo, ki je predmet pogodbenega najema. Prosim te, da odstraniš tudi vse tvoje osebne predmete, sicer jih bomo na tvoje stroške uskladiščili... Direktor...* Enako pisno odpoved je prejel tudi Wolfi. Bila sva na cesti. Izpraznila sva sobo in prenesla najine stvari v skladišče, kajti cena skladiščenja ni bila velika in sva jo zmogla poravnati. V dnevnem zatočišču za brezdomce sva razposlala elektronska sporočila na vse samske domove v mestu. Nekaj negativnih odgovorov je prispelo nemudoma, s katerimi so nama sporočili, da z obžalovanjem, zaradi prezasedenosti, morajo najini prošnji zavrnilti.

Bila je zgodnja pomlad in noči so bile še vedno zelo mrzle. Treba si je bilo najti prenočišče. Tavalala sva po mestu. Gledal sem srečne družine, ki so se vozile v elektromobilih, in razsvetljena okna toplih stanovanj. Ob zavesti, kaj vse sem izgubil v življenju, se je v meni se je prebudila bolečina. Dolgo v noč sva blodila po mestu, dokler nisva obnemogla obsedela in zaspala na enem izmed ventilacijskih jaškov, ki je vodil iz podzemne magnetne ceste.

Prebudila sva se vsa prezeblala. Pozajtrkovala sva nekaj kruha, ki sva ga imela pri sebi in nato sva v bližnjem lokalu popila kavo. Premlevala sva najin položaj in se spraševala, ali se bo v katerem izmed samskih domov našel prostor za

naju. Natarica naju je stalno nekoliko namrgodeno opazovala. Nedvomno je vedela, da sva brezdomca, ki sva si prišla pogret premrle ude. V nekem trenutku je Wolfi odločno dejal:

»Gremo!«

»Kam pa?« sem ga vprašal.

»Na smetišče, vendar!

»V tem mrazu?« sem skoraj proseče pogledal Wolfija in v znak osuplosti sem dvignil oči in se zazrl v strop.

»Naj nam ukinejo še zajamčeno rento, in kaj bomo potem? Stradali? Treba se je navaditi in preživeti,« je samozavestno dejal Wolfi.

6

QUO VADIS HOMO?

*Kam zreš človek,
v svitu bliskov atomske zarje?
Zapredek zvezdnih kopren obzorje,
bosi otrok v ledu severnega sija
nemo obtožuje
črno masivno telo v morju luči,
česa si želiš, po čem hrepeniš?*

*V zimzeleni gozd se podam,
skozi sneg, skozi krvaveče reke,
a srce, srce je vroče,
laž pred močjo usode
v poslednjih trzajih trepeče.
Poklekni, pred vonjem po smoli!
Med drevesi nikdar nisi sam.*

(Ian Sater)

V dnevih, ki so sledili, sva večino časa prebila na smetiščih in si z zbiranjem kovin in materialov, ki bi imeli kakršnokoli ceno, ter tu in tam kakšnega še uporabnega dela katerega izmed aparatov in nasploh česar koli, kar bi imelo vsaj majhno vrednost, vsak dan zaslužila nekaj drobiža. Občasno sva tudi beračila. Tu in tam sva tudi kakšno stvar izmaknila. Prenočevala sva nad prezračevalnimi jarki podzemnih magnetnih cest ali ob vznožju katerega izmed številnih nebotičnikov v središču mesta. Toda pri slednjih naju je včasih sredi noči prebudila in pregnala policija. Veliko žganja in

drugih cenenih močnih alkoholnih pijač sva popila. Strahovito sva popivala in se vdajala pijanstvu, deloma je bilo to zaradi mraza, na vsak način pa bolj iz obupa.

Nekega jutra sem se na smetišču sklanjal nad odslužen računalnik. Ledene meglice zimskega jutra so se počasi umikale sramežljivemu soncu. K meni je pristopil romski otrok, oblečen v belo dolgo bundo, ki je morala biti zelo zamazana, vendar umazanije nisem mogel videti, ker se je izza otrokovega hrbta bleščalo sonce. Njegovi nepristriženi, rjavilasi so bili razmršeni, zato tisti trenutek niti nisem mogel vedeti, kakšnega spola je otrok. Videti je bil kot angelsko bitje, preko katerega so se sipali sončni žarki in ga obsijali s svetlo avreolo.

»Kaj delaš?« me je povprašal.

»Razstavljam računalnik,« sem mu dogovoril.

Pogledal sem ga in se mu nasmehnil. Opazil sem, da drži v rokah nekakšno knjigo. Hotel sem jo videti:

»A mi pokažeš, kakšno knjigo imaš?«

Otrok je pomolil predme nekakšno starejšo knjigo, ki je bila zagotovo več kot sto let stara. Naslovna stran svetlo zelene barve je bila deloma raztrgana. »Pa to ni res!« sem vzkliknil pri sebi. Na naslovnici je pisalo:

»Vadnica starogrškega jezika s slovarjem.«

»A daš to meni?« sem z narejeno prijaznostjo vprašal otroka.

»Ne dam!« mi je z kančkom nagajive trme igrivo odgovoril otrok.

»Daj to meni!« sem vzkliknil.

Otrok je pričel bežati. Stekel sem za njim. Tekel je pred menoj in se z otroško hudomušno radoživostjo glasno smejal.

Dohitel sem ga in mu iztrgal vadnico starogrškega jezika iz rok. Otrok je takoj pričel glasno, neumorno vekati. Začel sem bežati. Tekel sem stran, kolikor so me nesle noge. Bal sem se njegovih romskih sorodnikov, ki so nedvomno morali biti v bližini. Tekel sem mimo Wofija, ki me je začudeno povprašal:

»Kam greš, lan?«

»Pozneje ti razložim... « sem mu odvrnil in tekel dalje.

Tekel sem do roba smetišča in dalje čez polja in travnike. Tekel sem in tekel. A nisem vedel, kam pravzaprav tečem. Na prvi elektrobusni postaji sem skočil na elektrobus. Sedel sem in si oddahnil. Začel sem divje listati po vadnici starogrškega jezika. »To je to! To sem iskal...« sem veselo pomislil. Odpravil sem se v dnevno zatočišče za brezdomce. Zatočišče je bilo, kot vedno, polno najrazličnejših nesrečnikov. Razcapani in umazani, vsak s svojim križem usode na hrbtu. Našel sem si prostor in sedel za mizo. Drhtel sem in listal po vadnici, ki sem jo pridobil na smetišču in preverjal njeno vsebino, koliko je manjka. Na srečo je bilo očitno, da v vadnici manjka le nekaj listov. »Moj Kamen iz Rozete,« sem v mislih ponosno pravil moji novi pridobitvi in se oziral v nebo.

Tisti dan se z Wolfijem nisva več videla. Zato sem si sam moral najti prenočišče iznad enega od ventilacijskih jaškov. Vadnico starogrškega jezika sem si spravil izza pasu. Menil sem, da bo tako vadnica še najbolj na varnem. Še vedno sem bil nekoliko razburjen. Zaradi glasnega piša toplega zraka, nisem mogel takoj zaspati. Razmišljal sem in razmišljal. V mislih sem si zopet začel delal načrte za prihodnost.

Nisem se več spominjal, kdaj sem nazadnje kaj načrtoval. Z Wolfijem sva živela iz dneva v dan, iz rok v usta. Naposled mi je le uspelo zaspati. Sanjal sem, da tečem in bežim pred nečem velikim, strašnim, nedoločenim, kar me je zasledovalo. Bežal sem in bežal. Tekel sem čez smetišče, čez polje, preko travnikov, skozi gozd in nazadnje sem tekel preko peščenih sipin v puščavi. Sonce je pripekalo in neznosno me je žejalo od vročine. Pred očmi se mi je v daljavi pojavil privid jezera, obdanega s palmami. Tekel sem dalje. Toda z jasnega neba je poblisnila strela in udarila v suho grmovje, mimo katerega sem bil tekel. Grmovje je v trenutku vzplamtelo. Ustavil sem se. Glasno sem vprašal:

»Kdo si? Zakaj me zasleduješ?«

»Jaz sem, tvoj Bog!« mi je odgovorilo. »Tista vadnica starogrškega jezika je bilo moje darilo. Toda bodi pozoren, vse bodo naredili, da zadušijo mojo besedo in te speljejo na tanek led. Predvsem pazi na hrbet! Vse globlje bodo šli. Ne zaupaj niti sanjam. Lahko so varljive. Večino, kar je koristnega iz sanj, boš pozabil. Le redki zmorejo iti skozi ploho pozabe. Roditi se moramo brez spominov, nedolžni.«

Obrnil sem se in ozrl nazaj. Za seboj v puščavi sem zagledal okvir vrat, ki so imela na stežaj odprto krilo. Pred vrati pa je stalo ogromno razpelo s križanim Odrešenikom, s krajšim krakom zapičenem v pesek. Najdaljši krak z nogami pa se je dvigoval poševno navzgor. Videti je bilo kot masivno sidro velike ladje, zarite v pesek ali kot nekakšen velikanški Andrejev križ. Pooblačilo se je in preko mene je potoval močan oblačni vrtnec, katerega termični steber me je hotel posrkati vase in me dvigniti, a sila težnosti me je hkrati vlekla nazaj dol. Od bolečine se mi je stemnilo pred očmi in

nad menoj so se pojavile zvezde. Temni oblaki so, kot v kakšni starinski astrološki brošuri, na nebu izrisali v odtenkih sive barve obliki leva in pegaza, na katerih sta zasijali zvezdni konstelaciji obeh ozvezdij. Vsak na svojem koncu neba, vmes pa je svetlela severnica. Prebudil sem se. Piš zraka iz ventilacijskega jarka je še vedno šumel mimo mene. Z dlanimi sem preveril, če imam še vedno vadnico starogrškega jezika pri sebi za pasom. Otip vezanega papirja me je pomiril. Iz plastenke sem naredil daljši požirek vode in spal dalje.

Zgodaj zjutraj sem se odpravil do trgovine z živili. Nabavil sem nekaj kruha in spil kavo v bližnjem lokalju. Nato sem stopil do najbližjega dnevnega zavetišča za brezdomce. Wolfija nisem našel v zavetišču. »Gotovo se je že odpravil na katero izmed deponij,« sem pomislil. Odločil sem se, da mu napišem pismo. Nekaj časa sem moral čakati, da sem prišel na vrsto za prosti računalnik. Za brezdomce so računalniki v zavetišču pravzaprav edina vez s svetom, ki ga ne poznajo več, a so mu nekoč pripadali. Preko njih komunicirajo z najbližjimi sorodniki, pišejo različne prošnje, bodisi prošnje za delo ali za občasna opravila preko različnih servisov, ali pa prošnje, naslovljene na različne dobrotne ustanove ali na državne socialne službe. Sedel sem za računalnik in globoko zavzdihnil, da bi lažje zbral misli. Šele tisti trenutek sem se zavedel, da je pravzaprav že dolgo časa nisem mislil ničesar drugega, razen tistega, kar mi je narekoval nagon po samoohranitvi. V prostem času pa sem si tope misli zalival z alkoholom, da so le te postale še bolj otopele. Alkohol je globoko v meni hranil lažno upanje, da si nekega dne opomore.

Dragi Wolfi,

Na žalost mi ni preostalo drugega, kot da se na tak način obrnem nate. Videl si, da sem romskemu otroku na smetišču na silo iztrgal iz rok neko zelo vredno stvar. Zelo dobro ves, kaj to pomeni, da se moram zavoljo tega dogodka nekaj časa izogibati deponijam smeti. Toda omenjeni dogodek je v meni zopet obudil vero v smiselnost življenja. Če se ne vidimo več, vedi, da sem odpotoval v Južno Makedonijo, točneje na Sveto goro. Tam je sicer od velike jedrske vojne vse nekoliko radioaktivno. Vendar ne boj se. Ta radioaktivnost je daleč manj nevarna kot so mraz in bolezen, s čimer se vsak dan spopadamo brezdomci na velemestnih ulicah. In nena zadnje, vsekakor obstaja precej večja verjetnost, da umremo od vsakodnevne opojne omame v zlahtni kapljici, tega tihega ubijalca, v katerega objem se tako radi zatekamo, kot pa od tistih nekaj milisievertov dodatno prejete radioaktivne doze.

Tam, na Sveti gori bom pomagal nekemu zelo zanimivemu človeku gojiti koze in ovce. Samo tebi, dragi Wolfi, se lahko zahvalim, da si me naučil spretnosti preživetja na velemestnih ulicah. Tovaristvo pa je za nas, ljudi smetišč, pravzaprav edina vrednota, ki nas druži in nam pomaga, da obstanemo pri življenju in da kljubujemo svojim žalostnim usodam. Zato te, dragi Wolfi, vabim, da prides za menoj in se nam pridružiš. Sveto goro lahko najdes na vsakem zemljevidu in taksni te bo brez težav ponesel v njeno bližino. Cena za tako potovanje, vsaj za eno smer, ni pretirana in jo boš zagotovo nekako zmogel poplacati iz zavarovalniške rente. Vsekakor bi nam tvoja spretna roka v divjini prisla se

kako prav. Zato, Wolfi, prosim, se enkrat razmisli. Pridruzi se mi, preden dokončno zabredes ali izpustis življenje na mestnem asfaltu ali na kateri izmed lukenj prezracevalnih jaskov.

Lepo te pozdravlja,

Ian

Nekaj časa sem si vzel za poslednji razmislek. Nato sem kliknil na znakec s puščico, ki je označevala pomen »Pošlji«. Elektronski golobček, ki je v ključku držal majhno ovojnico, je zaokrožil po zaslonu računalnika in izginil za električnim obzorjem. Izdahnul sem. Vedel sem, da sedaj ni več poti nazaj. Pomislil sem. Prijateljstvo z Wolfijem je bila pravzaprav edina stvar, ki me je še zadrževala v tem velemestu. Wolfi mi je bil edini prijatelj in edina sorodna duša, ki mi je bila blizu. Nekaj časa sem sedel pred računalnikom in topo zrl v zaslon. Iz otopelosti me je prebudil neki brezdomec, ki me je povprašal, če sem končal z delom na računalniku. Odvrnil sem mu, da ne. Pomislil sem na malega Gabra in na malo Besy. Začel sem pisati:

Dragi sinko,

Zares nepojmljiva so pota usode, ki so me naplavila na Sveto goro, zapomni si na Sveto goro. Ali se spominjas nasega izleta na morju? Tam me bos nasel. Shrani to sporočilo, ali pa tudi ne, saj ti bom zopet pisal ob letu osorej. Premajhen si, da bi lahko razumel. A ko bos starejsi, me bos lahko obiskal, ce bos tako hotel. Potem ti vse razložim.

Do takrat pa obiskuj katero izmed cerkva in beri Evangelij. Nekega dne bos razumel. Ne kljubuj sili, ki dalec presega tvojo moc. Ako pa tudi tebe tok usode slucajno naplavi na sibkejšo, a pravicnejšo stran, se spomni name in nikdar ne obupaj. Ce te bodo hoteli unicity, vedi, da to, kot bi trenil z mezincem, kaj lahko tudi storijo. Ampak raje se mi pridruzi, ali pa, ce si tega ne bos zeled, cim drazje prodaj svojo kozo. Predvsem pa razmislijaj s svojo glavo! To je tisto, cesar ti ne morejo vzeti, pa bi si tako zeleli.

Pridno se uci v soli. Vec se bos naucil, lazje bos razmislijal. Ne verjemi vsega. Se enkrat ti polagam na srce, razmislijaj! Hkrati pa moras vedeti, da bos brez znanja se lazje in hitreje podlegel laznim avtoritetam. A tega sprva ne bos opazil. Sele, cez dolga leta bos, ali pa morda tudi nikoli, ugotovil, da si zategadelj pravzaprav nehal ziveti. Potuj v domisljijske svetove. Sanjaj z odprtimi ocmi. Kajti sanjamo zato, ker hrepenimo, se zlatemu zvezdnemu siju prepustimo, ker vse, kar je v srcu najzlahnejsega, si zelimo in sele v sanjah resnicno zazivimo!

Toliko za zdaj. Naslednje sporočilo je za tvojo sestrico Besy. Preberi ji. Shrani ga in ji ga ob letu osorej znova preberi, ce se ne bom ze prej znova oglasil.

Tvoj očka

Sporočilo sem pisal počasi. Prebudila se je notranjost mojega brezdomskega telesa. Vsi organi, še posebej želodec, v katerem sem imel občutek, kot bi pravkar pogoltnil težko kovaško nakovalno. Hkrati sem v svojih mislih čutil nejevoljne in nestrpne poglede brezdomcev v zavetišču. Ozrl sem

se naokoli in glasno velel ostalim brezdomcem:

»Nimam prav dosti časa. Še eno sporočilo moram napisati.«
Videti je bilo, da so me brezdomci razumeli. Njihova gmo-
tna beda je bila zares nepopisna. Toda če so brezdomci
imeli česa v izobilju, je bil to čas. Zato sem lahko mirne vesti
pisal dalje.

Draga moja mala Besy,

*Bodi pridna in ubogaj mamico. Gaber ve, kje me lahko naj-
des, ko bos vecja. Vse, kar potrebuješ vedeti, sem ze napi-
sal tvojemu bratcu. Do takrat pa se pridno uči. Ne omadezuj
se in v dostojanstvu misli s svojo glavo.*

*Nihce te ne more nadzirati in do konca obvladovati, ker tebe
vodi narava. Morda te bodo hoteli zategadelj v življenju poni-
zati in muciti. Vzdrži in zivi po svojih moceh. Upaj, saj ravno
zato, ker te ne morejo uniciti, ne da bi hkrati unicili se sebe,
te bodo ponizevali. Ti si življenje, ki nosi življenje. Brez tebe
so mrtvi in to zelo dobro vedo. Nedoumljiva si, kot je nedo-
umljiva tvoja svetost, Bozja volja. A ne upaj, da se bo v pri-
hodnosti glede tvojega ponizujočega stanja kaj spremenilo.
Ne bo se! Dokler bo na svetu vse, kar veljavo ima, nasilje,
bodo pridanci, goljufi, razbojniki in sleparji vseh vrst plesali
svoj kresni ples. Vem, premajhna si se, da bi lahko razume-
la, kaj ti hocem povedati. Vendar nekega dne bos razumela.
Bodi pridna in ubogaj mamico in Gabra.*

Rad te imam,

Tvoj očka

Poslal sem sporočili in bel golobček je ponovno zaokrožil preko zaslona in izginil za elektronskim obzorjem. Vstal sem izza računalnika in prepustil mesto nesrečniku za menoj.

V mestu sem si kupil par novih, močnih čevljev, nekaj rabljenih oblačil pa sem brezplačno nabavil pri eni izmed dobrodelnih organizacij. Privoščil sem si tudi kosilo v čisto pravi restavraciji. Imel sem dober razlog za praznovanje. Nisem se več spominjal, kdaj sem nazadnje obedoval v gostilni ali restavraciji, zato je bil občutek sreče toliko večji. Popoldne sem se odpravil v samski dom po svoje stvari. Vse svoje premoženje, ki sem ga imel, bi lahko spraval v dve ali tri večje nakupovalne vrečke. Vadnico starogrškega jezika pa sem, kot vedno, nosil za pasom. Zvečer pa sem zopet moral leči na enega izmed ventilacijskih jaškov. Zadovoljen in pomirjen sem zaspal.

Prebudil sem se, ko je bila nad mestom še tema. Pobral sem svoje stvari in se odpravil proti mestu, proti elektrobusni postaji, kjer sem sedel v enega izmed elektrotaksijev. Odtipkal sem destinacijo: »*Juzna Makedonia - Athos*«, kamor sem želel. Računalniški sistem, ki je usmerjal promet, je prepoznal kraj, kamor sem želel. Vnesel sem številko in kodo svojega bančnega računa in se legitimiral s prstnim odtisom ter potrdil izbrano mesto. Lučke na armaturni plošči so oživele. Hidravlična vrata elektrotaksija so se zapahnila in vozilo je pričelo močno pospeševati. Oddahnil sem si. Skozi vetrobranska stekla sem opazoval velemestne luči. Vedel sem, da sedaj odhajam za dlje časa. »Vse se spreminja,« sem razmišljal. Spraševal sem se, ali bom še

kdaj videl to mesto in koliko se bo do takrat spremenilo. Kmalu sem z veliko hitrostjo brzel skozi temno jutro po elektro-magnetni avtocesti. Lebdel sem na magnetni blazini. Brzel sem mimo velikanskih kopic luči novodobnih velemest, mimo orjaških oglasnih zaslonov. Elektrotaksi je za trenutek močno zmanjšal hitrost in preko velikanske pentlje, v križišču magnetnih cest, zamenjal magnetno avtocesto. Na obzorju sem lahko videl plamene gorečega velemestnega sluma, mimo katerega je vodila moja pot. Rdečkasti plameni so se zarezali v temno noč in se visoko dvigovali v črno nebo. Potem se je vozilo obrnilo in ponovno, z električnim šumom, močno pospešilo. Ognji mesta v plamenih so kmalu ostali za menoj.

Prelistal sem televizijske programe. Vsi programi, brez izjeme, so se mi v tistem trenutku zdeli neskončno slaboumni. Izklopil sem televizor. Na zaslonu elektrotaksija se je zato prikazal zemljevid, na katerem se je spremljal trenutni položaj elektrotaksija. Poleg zemljevida so bili na zaslonu prikazani še podatki o hitrosti, zunanja in notranja temperatura in predviden preostali čas potovanja do cilja. Kmalu se je naredil dan. Lahko sem opazoval okolico ter velikanske oglasne zaslone ob poti. Po nekaj urah vožnje sem zagledal morje in elektrotaksi je upočasnil vožnjo in hkrati zavil na regionalno magnetno cesto. Pihal je veter in nazobčani valovi morja so se penili in zadevali ob obalo. Elektrotaksi se je po slabe pol ure vožnje po regionalnih in lokalnih magnetnih cestah ustavil ob vznožju polotoka Athos, ki ga imenujejo tudi Sveta gora, oziroma tam, kjer se elektromagnetna cesta konča.

Iz elektrotaksija sem vzel plastične vrečke s svojimi osebni-
nimi stvarmi. Nekaj časa sem jih nosil, potem pa sem jih
skril v grmovju. Preveč so me ovirale pri hoji. »Kasneje se
vrnem ponje,« sem si dejal. Hodil sem po kamenju, med
mediteranskim podrastjem in med atomskimi lijaki. Dan
je bil hladen in vetroven. Toda kljub temu je bilo še vedno
mного topleje kot v Ljubljani. Hodil sem dalje. Obkrožile
so me ovce in koze. Bile so videti divje, neostrizene in za-
nemarjene. »To mora biti slabo znamenje. Da se ni Herma-
nu kaj zgodilo?« sem strahoma razmišljal. »Preklete, ali pa
je morda mali Gaber vse izklepetal?« Hodil sem dalje. Moj
korak je postajal vse hitrejši. Skoraj tekel sem. Naposled
sem prišel do Hermanovega brloga na gori. Hermanovo
bivališče je že od daleč bilo videti zapuščeno. Iz cevi, ki je
predstavljala dimnik, se ni kadilo. Začelo je močno deževa-
ti. Dežne kaplje v vetru so mi bičale obraz. K sreči sem se
lahko kmalu zatekel v Hermanovo bivališče. Razgledal sem
se po notranjosti. Bilo je pospravljeno. Na mizi sem zagle-
dal prepognjen listič papirja. Razprl sem ga, da bi videl,
če je med notranjima stranicama prepognjenega lističa kaj
napisano. S kemičnim svinčnikom je pisalo:

»IAN, SEM SEL NAZAJ MED LJUDI. TISTO, KAR ISCES, JE
V NAJVEČJEM IN NAJGLOBLJEM ATOMSKEM KRATERJU
NA JUGU POLOTOKA. BODI KAKOR DOMA.«

»HERMAN«

Oddahnil sem si. Poleg ognjišča sem našel vžigalnik in lah-
ko sem si zakuril ogenj.

O avtorju

Marko Vitas se je rodil 23. marca 1966 v Ljubljani. Po maturi na Srednji kemijski šoli v Ljubljani se je vpisal na Fakulteto za naravoslovje in tehnologijo, kjer je leta 1990 diplomiral na Oddelku za kemijo in kemijsko tehnologijo, smer kemija. Leta 1995 je uspešno zaključil magistrski študij biokemije na Fakulteti za kemijo in kemijsko tehnologijo. Med podiplomskim izobraževanjem ga je pot zanesla tudi na strokovno izpopolnjevanje University of Sheffield, Velika Britanija. Po letu 1995 je nadaljeval s študijem in znanstveno raziskovalnim delom. Leta 1999 je uspešno ubranil doktorat znanosti s področja biokemije in molekularne biologije na Medicinski fakulteti, Univerze v Ljubljani. S sodelavci je objavil več strokovnih in poljudnih člankov doma in v tujini, ki so bili večkrat citirani. Poleg naravoslovja so njegove velike strasti književnost, filozofija in zgodovina.

Avtor: **Marko Vitas**
Naslov: **2084**

Lektor: **Janka Lombar**
Založba: **Samozaložba**

Prelom in oblikovanje: **grafex agencija | tiskarna**
Tisk: **grafex agencija | tiskarna**

Naklada: **100 izvodov**